

Utorak, 6. mart 2007.

Svedok Marijana Andelković

Otvorena sednica

Optuženi su pristupili Sudu

Početak u 14:23 h.

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA ORIE: Dobar dan svima. Molim sekretara da najavi predmet.

Predmet broj IT-04-84-T, Tužilac protiv Ramusha Haradinaja i ostalih

SUDIJA ORIE: Zahvaljujem se sekretaru. Vidim da su strane, bar kada je reč o glavnim zastupnicima, u istom sastavu kao i juče. Nećemo ponavljati predstavljanje strana svaki put na početku pretresa. Međutim, postoji nekoliko stvari koje treba da rešimo pre nego što Pretresno veće pozove Tužilaštvo da dovede svog prvog svedoka. Prvo na mom dnevnom redu - Odbrana može da odgovori na dva zahteva o kojima smo govorili nedavno. O tome ćemo govoriti na privatnoj sednici. Imamo još nešto na šta bih želeo odmah da se osvrnem, a to su uputstva u vezi zahteva pod Pravilom 92 bis, od 19. februara ove godine, gospodine Re. Dakle, uputstva u vezi zahteva po Pravilu 92 bis od 19. februara, i Odbrana, svi timovi Odbrane – sada su odgovorili na taj zahtev. Pre nego što donesemo odluku po tom zahtevu, Pretresno veće želi da skrene pažnju Tužilaštvu na to da ima određenih protivrečnosti između zahteva i spiska svedoka koji je podnet prošlog petka. Na primer, neki svedoci će, prema tom zahtevu, biti pozvani da svedoče *viva voce*, zajedno sa iskazima koje Tužilaštvo želi da predoči pod Pravilom 92 bis. Međutim, u tom spisku svedoka nije predviđeno nikakvo vreme za glavno ispitivanje tih svedoka. Iz tog razloga, Pretresno veće poziva Tužilaštvo da uporedi zahtev od 19. februara 2007. godine sa spiskom svedoka koji je podnet 2. marta 2007. godine, i da podnese izmenjeni zahtev po Pravilu 92 bis, ili makar ispravke postojećeg zahteva. Odbrana će zatim imati priliku da dopuni svoj stav o tom zahtevu po Pravilu 92 bis, ukoliko to bude potrebno. Time je Pretresno veće iznelo svoje uputstvo u pogledu zahteva po Pravilu 92 bis od 19. februara 2007. godine. Sledeće, postoji još nešto što bih želeo razjasniti. Pre svega, gospodine Re, sledeći svedok - znači ne svedok koji će svedočiti danas, već svedok koji će svedočiti posle njega – da li će to biti svedok sa pseudonijumom W38? „W”, naravno, označava svedoka, dakle reč je svedoku 38. Da li sam ispravno razumeo?

TUŽILAC RE: Da, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Mi smo takođe razumeli da ćete tražiti i zaštitne mere za tog svedoka. Da li možete da nam kažete kada ćete podneti zahtev za zaštitnim merama?

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

TUŽILAC RE: Jutros smo sačinili nacrt. Trebalo bi bude podnet uskoro. Videću da li je to već urađeno tokom naredne pauze.

SUDIJA ORIE: Dobro, to smo sada razjasnili. Mislim da na javnoj sednici možemo da iznesemo usmenu odluku o poverljivom zahtevu Ramusha Haradinaja da se izuzme svedočenje po Pravilu 89(D), u vezi sa sledećem svedokom koji treba da dođe. Istovremeno, rečeno mi je da postoje čak i neki drugi podnesci koji će biti podneti u vezi sa iskazom sledećeg svedoka. Ukoliko je to zaista slučaj, onda ćemo najpre saslušati te stavove, a onda ćemo videti da li smo i dalje u stanju da donesemo odluku do koje smo došli u ovom trenutku. Gospodine Emmerson?

ADVOKAT EMMERSON: Časni Sude, nema nikakvih dodatnih usmenih argumenata. Od mene je traženo da navedem koja su to pitanja kojima je trebalo da se bavimo jutros, ili danas popodne, pre nego što svedok bude pozvan.

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT EMMERSON: To je, jednostavno, u vezi sa činjenicom da postoji jedno pitanje ili zahtev, o kom još uvek nije doneta odluka.

SUDIJA ORIE: Da, hvala vam, gospodine Emmerson. Gospodine Guy-Smith?

ADVOKAT GUY-SMITH: Časni Sude, ne znam da li je neophodno, ali, da bi bilo savršeno jasno zavedeno u zapisniku, želim da kažem da se mi pridružujemo zahtevu u vezi sa tim pitanjem.

SUDIJA ORIE: U redu. Znači, to je onaj zahtev pod 89 (D), koji je podnela Odbrana gospodina Haradinaja?

ADVOKAT GUY-SMITH: Upravo tako, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Onda ću sada doneti odluku. Ovo je usmena odluka po zahtevu Ramusha Haradinaja, koji je podnet 5. marta 2007. godine, kom se sada se pridružuju svi timovi Odbrane – ili ne?

ADVOKAT HARVEY: Svi timovi Odbrane, hvala vam, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Odbrana potvrđuje, svi timovi Odbrane – znači, sva trojica optuženih. To je sada jasno.

ADVOKAT HARVEY: Mi ćemo uvek obavestiti Pretresno veće ukoliko ne stojimo svi zajedno iza nekog podneska.

SUDIJA ORIE: Da. Zapravo, mislim da bih više voleo da mi svi samo nakratko kažete „da”, jer, raditi na temelju nečega što nije eksplicitno rečeno, ponekad može da bude

rizično. Zato, ako biste rekli: „Mi se pridružujemo”, to će biti dovoljno. To bi bio vaš stav u ime klijenta koga zastupate.

ADVOKAT HARVEY: U redu, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Hvala.

ADVOKAT HARVEY: Hvala vam.

SUDIJA ORIE: Odluka se odnosi na sledeće, i sada ću citirati naslov tog zahteva. „Poverljivi zahtev Ramusha Haradinaja za izuzećem svedočenja po Pravilu 89 (D)”, koji je podnet 5. marta 2007. godine. U tom zahtevu, Odbrana gospodina Haradinaja traži da se, citiram: „...izuzmu svedočenja ili delovi svedočenja svedoka SST7/28 i Marijane Anđelković, koji će biti pozvani kao prvi svedoci Tužilaštva.” Kraj citata. Tužilaštvo nije odgovorilo na zahtev.

TUŽILAC RE: Ne, časni Sude, nismo. Mi smo to dobili juče, i ja sam shvatio da će Tužilaštvo imati priliku da iznese usmene argumente, ukoliko to bude potrebno, umesto da to uradimo napismeno.

SUDIJA ORIE: Stav Tužilaštva je postao jasan na osnovu priložene prepiske. To sam pomenuo juče, mislim. Ukoliko to nije vaš stav, onda ćete imati priliku to da kažete, i ja ću u tom slučaju odmah prekinuti sa donošenjem odluke. Međutim, ukoliko je vaš stav pravilno iznet u toj prepisci, onda treba da znate da smo ga mi, naravno, razmotrili, kada smo se bavili tim zahtevom.

TUŽILAC RE: To je svakako naš preliminaran stav u vezi sa iskazom koji predlažem da zatražimo.

SUDIJA ORIE: Ako želite da dodate nešto, sada imate priliku.

TUŽILAC RE: Samo ako će to biti od pomoći Pretresnom veću pri donošenju odluke.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Gospodine Re, ukoliko želite da odgovorite, možete to da uradite. Međutim, ako ne odgovorite, i ukoliko nastavim sa donošenjem odluke, to će za posledicu imati odbijanje zahteva. Zato ne znam kako da postupim – da li i dalje ima potrebe da odgovorite?

TUŽILAC RE: Ne u tim okolnostima.

SUDIJA ORIE: U redu, hvala. Onda ću nastaviti sa donošenjem odluke. Dakle, rekao sam da Tužilaštvo nije odgovorilo na zahtev, i vidimo da je to još uvek slučaj. U međuvremenu smo obavesteni da će svedočenje svedoka 28 biti odloženo. Pretresno

veće će se blagovremeno baviti onim delom zahteva Odbrane koje se tiče svedoka 28. Naravno, ukoliko, iz bilo kog razloga, budete želeli da date svoj dodatni odgovor u vezi sa svedokom 28, imaćete priliku to i da učinite, gospodine Re. Kada je reč o svedočenju svedoka Anđelković, Pretresno veće će se sada baviti tim delom zahteva, budući da će njeno svedočenje neposredno uslediti. Odbrana traži izuzimanje potencijalnih navoda koji još uvek nisu uvršteni u spis, po zahtevu bilo koje od strana u ovoj fazi postupka. Zato Pretresno veće smatra da je zahtev Odbrane preuranjen, i on se zato odbija. Međutim, Pretresno veće želi da obavesti strane u vezi sa nekim opštim smernicama kojih treba da se pridržavaju kada budu ispitivali svedoke. Kao opšte pravilo, od činjeničnih svedoka ne treba tražiti da svedoče o svom mišljenju. Takođe, treba izbegavati i pozivanje svedoka da spekuliše o nečemu. U slučaju da nije jasno koja je činjenična osnova iskaza nekog svedoka, potrebno je da strane ispituju osnovu saznanja svedoka u pogledu njegovog ili njenog iskaza. Kada je reč o iskazu o glasinama iz druge ruke, ili glasinama koje su još udaljenije od toga – po pravilu, takvi iskazi nisu od pomoći Pretresnom veću, i pozivam strane da, što je više moguće, izbegavaju da traže takve iskaze, imajući na umu da je transparentnost u protoku informacija od izuzetne važnosti kada je reč o takvim iskazima. Time je Pretresno veće donelo svoju odluku o ovom pitanju. Molim da pređemo na privatnu sednicu, kako bismo Odbrani dali priliku da odgovori na ta dva zahteva.

(privatna sednica)

sekretar: Časni Sude, ponovo smo na javnoj sednici.

SUDIJA ORIE: Hvala, gospođo sekretar. Da li je Tužilaštvo spremno da pozove svog prvog svedoka? Koliko sam shvatio, to je svedok za koga nisu neophodne zaštitne mere. Taj svedok je Marijana Anđelković.

TUŽILAC RE: Časni Sude, tako je, Marijana Anđelković je naš prvi svedok, i nisu neophodne bilo kakve zaštitne mere. Ona je ispred sudnice.

SUDIJA ORIE: Gospođo poslužitelj, molim vas da uvedete svedoka u sudnicu.

(svedok je pristupio Sudu)

svedok: Marijana Anđelković

SUDIJA ORIE: Dobar dan, gospođo. Koliko sam shvatio, vi ste Marijana Anđelković. Pre nego što date svoj iskaz pred ovim Sudom, prema Pravilniku o postupku i dokazima, neophodno je da položite svečanu izjavu da ćete govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine. Gospođa poslužitelj vam je upravo dala tekst svečane izjave, i ja vas molim da sada date tu izjavu.

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine.

SUDIJA ORIE: Hvala vam. Izvolite, sedite, gospođo Anđelković. Najpre će vas ispitivati gospodin Re. On je zastupnik Tužilaštva. Kada on završi sa svojim ispitivanjem, iako do toga verovatno neće doći danas – uslediće unakrsno ispitivanje od strane zastupnika Odbrane. Gospodine Re, imate reč.

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC RE

TUŽILAC RE - PITANJE: Koliko sam ja shvatio, vi ćete svedočiti na engleskom jeziku. Zovete se Marijana Anđelković?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Da, zovem se Marijana Anđelković.

TUŽILAC RE - PITANJE: Svoj iskaz ćete dati na engleskom jeziku?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RE - PITANJE: Rođeni ste 1963. godine?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RE - PITANJE: Gde sada radite?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Trenutno radim u misiji OEBS-a u Bosni i Hercegovini.

TUŽILAC RE - PITANJE: Šta tamo radite?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Ja sam glavni urednik. Na položaju sam zastupnika za ljudska prava, ali uglavnom uređujem i pripremam za objavljivanje izveštaje koje sastavlja odeljenja za ljudska prava ove misije.

TUŽILAC RE - PITANJE: Hvala vam. Želeo bih da saznamo malo o vašoj prošlosti, kako bi Pretresno veće shvatilo ko ste vi, odakle dolazite, i kakva su bila vaša iskustva 1998. godine, u kontekstu vašeg svedočenja o pitanjima koja su relevantna za ovaj Sud. Da li možete da nam kažete šta ste vi radili i gde ste bili zaposleni devedesetih godina, sve do 1998. godine?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Prvi put sam otišla na Kosovo 1994. godine. Oko 18 meseci sam radila za nevladinu organizaciju koja se zvala Doktori sveta – S. A. D. To je, pre svega, bio jedan kontrolisani televizijski program. Potom sam, na neko vreme, otišla u Englesku. Kada sam se vratila, radila sam za jednu drugu nevladinu organizaciju, američku nevladinu organizaciju - Međunarodnu dobrotvornu organizaciju pravoslavnih hrišćana. Ona se prevashodno bavila programima pomoći izbeglicama. Vreme sam provodila na Kosovu i u Bosni.

SUDIJA HOEPFEL: Da li možete da ponovite naziv organizacije?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: U pitanju je Međunarodna dobrotvorna organizacija pravoslavnih hrišćana [The International Orthodox Christian Charities].

TUŽILAC RE - PITANJE: Kada ste prestali da radite tamo?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Početkom decembra 1997. godine. Tada sam počela da radim za Fond za humanitarno pravo, u januaru 1998. godine.

TUŽILAC RE - PITANJE: Zamoliću vas da se tu zaustavite za trenutak. Šta je Fond za humanitarno pravo?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Fond za humanitarno pravo je nevladina organizacija koja je osnovana, ako se ne varam, 1992. godine. Ona je bila prisutna u Bosni, a posle i na Kosovu. Ova nevladina organizacije je pratila sukob i vodila razgovore sa svedocima ili žrtvama povreda humanitarnog prava, sa ljudima koji su bili zahvaćeni sukobom, a pre svega sa civilima koji su bili izloženi nasilju.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li je u pitanju organizacija koja je povezana sa Natašom Kandić?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Da, jeste. Nataša je izvršni direktor i osnivač ove organizacije.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li je ova organizacija povezana sa nekom političkom strankom ili sa nekim političkim entitetom?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Ne, koliko je meni poznato. Ova organizacija je osnovana –

[mikrofon nije uključen]

prevodioci: Mikrofon, molim.

SUDIJA ORIE: Da, nešto se dogodilo sa vašim mikrofonom. Možda ste slučajno pritisnuli dugme kojim se uključuje i isključuje. Nisam siguran. Dugme...

(Pretnesno veće i Sekretarijat se savetuju)

SUDIJA ORIE: Izvinjavam se, bojim se da sam ja greškom pritisnuo dugme i isključio vaš mikrofon. Izvinjavam se, uvek je najbolje da čovek pogleda da li je on možda negde pogreši, pa da tek onda optužuje druge. Gospodine Re, izvolite, imate reč.

TUŽILAC RE - PITANJE: Malo pre sam vam postavio pitanje o političkim vezama Fonda za humanitarno pravo, ukoliko one uopšte postoje.

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Ne, ja bih rekla da one ne postoje. Nataša Kandić je, verovatno, jedna od osoba koja se najsnažnije zalaže za ljudska prava i krivično gonjenje lica koja su počinila ratne zločine u bivšoj Jugoslaviji.

TUŽILAC RE - PITANJE: Kada kažete „krivično gonjenje lica koja su počinila ratne zločine u bivšoj Jugoslaviji”, da li time mislite na neku konkretnu stranu koja je učestvovala u sukobima?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Ne, ne mislim. Fond za humanitarno pravo je radio sa svim civilima. Mi nikada nismo privilegovali neku od strana. Međutim, moram da kažem, i to se iz javnih izjava organizacije vidi, da bi ova organizacija želela da se usredsredi na Srbiju. Ona se i usredsređuje na Srbiju, ali to je zato što je registrovana u Beogradu. Rekla bih da prvo treba počistiti svoju kuću.

TUŽILAC RE - PITANJE: Sada ćemo se vratiti na Kosovo krajem 1997. i početkom 1998. godine.

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: U redu.

TUŽILAC RE - PITANJE: Gde je Fond za humanitarno pravo imao svoje kancelarije?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Imao je kancelarije u Prištini/Prishtinë.

TUŽILAC RE - PITANJE: Takođe i u Beogradu?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Da, naravno, takođe i u Beogradu. U Beogradu je bila centrala, ali smo imali i malu kancelariju u Prištini/Prishtinë. Izvinjavam se.

TUŽILAC RE - PITANJE: Zašto je postojala kancelarija u Prištini/Prishtinë?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Ja sam počela da radim tamo tek u januaru 1998. godine, ali, koliko sam ja shvatila, tu je već ranije bila jedna osoba koja je radila u Prištini/Prishtinë. Ona je vodila razgovore sa licima koja su bila izložena policijskom maltretiranju u to vreme. Ponekad je u pitanju bila potraga za oružjem, ponekad bi ljudi bili uhapšeni, i ponekad ih je policija maltretirala... Dakle, bilo je različitih razloga za to.

TUŽILAC RE - PITANJE: Kada kažete „maltretiranje policije”, mislite na srpske vlasti?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Da, da. Na srpsku policiju.

TUŽILAC RE - PITANJE: Kakav ste posao dobili u Fondu za humanitarno pravo 1998. godine?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: 1998. godine, od mene je zatraženo da počnem da radim na pitanjima koja smo tada nazivali pitanjima nacionalnih manjina. Međutim, ono što se dogodilo je to da je tada izbio sukob na Kosovu, tako da mi je to oduzimalo najveći deo vremena. Zato sam češće išla na Kosovo i trošila više vremena tamo, nego na bavljenje nečim drugim.

TUŽILAC RE - PITANJE: Zašto ste išli na Kosovo?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: U -

TUŽILAC RE - PITANJE: Govorim uopšteno, a kasnije ćemo se nešto preciznije pozabaviti pojedinostima.

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Dobro. Negde u februaru mesecu, u štampi su se pojavljivali natpisi da je dolazilo do napada na kuće pripadnika srpske nacionalnosti u udaljenijim područjima i selima na Kosovu. Zato je Nataša pomislila da bi bila dobra ideja kada bismo otišli na Kosovo i pokušali da stupimo u kontakt sa tim ljudima, i videli da li su ti navodi istiniti.

TUŽILAC RE - PITANJE: U slučaju da Pretresnom veću nije sasvim jasno, u čemu se sastojao vaš posao? Da li možete da opišete, što je preciznije moguće, kakav je posao Nataša Kandić tražila od vas da obavljate?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: U redu. Bilo je potrebno da pokušam da stupim u kontakt i obiđem sela koja su se pominjala u tim navodima u štampi. Bilo je potrebno da potražim porodice o kojima je bilo reči i razgovaram sa njima, kako bih utvrdila da li je zaista došlo do napada ili ne. Zatim je trebalo da uzmem njihove izjave. „Izjava” je možda suviše jaka reč. Jednostavno, trebalo je da postavim pitanja o tome šta se dogodilo i šta su videli. Zatim je to trebalo da stavim u izveštaj, u jedan obrazac.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li je postojao opis vašeg posla?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Ne sećam se baš najjasnije, pretpostavljam da je postojalo nešto, pošto se sećam da sam otišla na razgovor pre nego što sam dobila posao. Ali, kako sam ja to shvatila, u pitanju je bilo privremeno zaposlenje.

TUŽILAC RE - PITANJE: I, da li ste vi zaista otišli na Kosovo?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Da, jesam.

TUŽILAC RE - PITANJE: 1998. godine, otprilike, koliko puta ste otišli na Kosovo, i koliko dugo ste tamo ostajali?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Tokom čitave 1998. godine?

TUŽILAC RE - PITANJE: Do kraja septembra 1998. godine.

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Sigurno sam išla oko 18 puta. Svakako više od desetak puta. Sećam se da sam išla na Kosovo bar jednom svakih 10 dana, i tamo sam provodila od dva - tri dana do oko nedelju dana.

TUŽILAC RE - PITANJE: Kada ste odlazili na Kosovo, da li ste išli sami, ili sa nekim drugim ljudima?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Najčešće bih na Kosovo otišla iz Beograda, i najčešće bih putovala sama, mada sam u nekim slučajevima putovala i sa drugim kolegama. Ali, kada sam prvi put otišla, nisam putovala sama.

TUŽILAC RE - PITANJE: Želeo bih da vam postavim pitanje o vašoj metodologiji, o tome kako ste postupali kada ste odlazili na Kosovo. Molim vas, kažite Pretresnom veću kada ste prvi put otišli na Kosovo -

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Hm...

TUŽILAC RE - PITANJE: - i šta ste tada radili, i kako?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Naša metodologija je bila prilično jednostavna. Morate da imate na umu da smo mi nevladina organizacija. Ono što smo mi radili - razgovarali bismo sa ljudima koji su bili žrtve ili svedoci onoga što se dogodilo. Mi bismo porazgovarali sa njima, to bismo zapisali i ispunili bismo obrazac. Zatim, pošto je Fond za humanitarno pravo takođe imao i pravnike, pravnici bi to pogledali kako bi utvrdili da li je došlo do nekih povreda zakona, i o kakvim povredama je reč. Oni bi nam, takođe, dali i smernice o tome za čime –

TUŽILAC RE - PITANJE: U redu.

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: - konkretno treba da tragamo.

TUŽILAC RE - PITANJE: Kada kažete da ste zapisivali izjave, pod tim mislite da ste ih beležili u sveske?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RE - PITANJE: Znači, vi ste pravili beleške -

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RE - PITANJE: - o razgovorima koje ste vodili sa raznim ljudima?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RE - PITANJE: Kada biste napravili te beleške, šta biste kasnije učinili sa sadržajem tih svezaka?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Pa, prikupila bih nekoliko tih svezaka, koje su bile jeftine, ali veoma praktične. Ne mogu sada tačno da se setim - sećam se kome sam ih dala, ali ne mogu tačno da se setim kada. Mislim da se to dogodilo uoči bombardovanja. U to nisam sasvim sigurna, ali znam da sam ih dala kolegici sa kojom sam radila u Kosovskoj verifikacionoj misiji OEBS-a. Ona mi je bila direktno nadređena kada sam radila u Kosovskoj verifikacionoj misiji.

TUŽILAC RE - PITANJE: Možda ja nisam jasno formulisao pitanje.

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Izvinite.

TUŽILAC RE - PITANJE: Moje pitanje je sledeće – kada biste zabeležili svoja zapažanja ili razgovore u svesku –

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RE - PITANJE: - šta biste vi onda, potom, uradili? Kakva je bila vaša metodologija ili proces u Fondu za humanitarno pravo?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Da, izvinite. Ono što bih je uradila je da bih to prekucala na računaru. Imali smo obrazac koji je sadržao određene pojedinosti, i zatim bismo mi ispunili taj obrazac tako što bismo otkucali sve informacije, o svakom incidentu, i onda bismo podneli taj izveštaj. To bih obavila ili u kancelariji u Prištini/Prishtinë, ili bih, svaki put kada bih otišla u Beograd, prikupila podatke o većem broju incidenata, i onda bih ih sve zajedno prekucala u formular.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li možete da kažete Pretresnom veću kako je izgledao taj obrazac, taj formular koji ste popunjavali? Šta se tu tačno nalazilo?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Obrazac je bio jednostavan. Tu se nalazilo ime žrtve, ime osobe ili svedoka sa kojim smo razgovarali, mesto i datum kada je došlo do incidenta. Postojao je još jedan deo o povredama, ali mi taj deo nismo popunjavali, osim ukoliko nije bilo u pitanju nešto očigledno - na primer, da je neko lice nestalo, pa je to bilo očigledno. Sve ostalo bi popunio pravnik kada bi dobio formular. Ono što je za nas bilo glavno je sam incident, i kako je do njega došlo.

TUŽILAC RE - PITANJE: Kada ste rekli da ste to prekucali, da li ste mislili na računaru?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li ste iz tih -

SUDIJA ORIE: Došlo je do neke zamene, čujemo BHS na kanalu.

prevodioci: Da, izvinjavamo se.

SUDIJA ORIE: Gospodine Re, da li biste mogli da ponovite vaše poslednje pitanje, kako bi svedok mogao da odgovori. Vaše poslednje pitanje je bilo: „Kada ste rekli da ste to prekucali, da li ste mislili na računaru?“ Zamoliću svedoka da odgovori.

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ: U redu.

TUŽILAC RE - PITANJE: Vi ste to kucali na računaru?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RE - PITANJE: Šta bi se dešavalo sa tom informacijom koju biste ukucavali na računaru? Pomenuli ste, malo pre, neke izveštaje.

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Da, onda bi svi ti fajlovi bili čuvani u Fondu za humanitarno pravo, i povremeno bi se davali izveštaji za javnost, ili javni izveštaji i saopštenja za štampu, koji bi bili zasnovani na tim intervjuima koje smo prikupljali.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li su neke informacije koje ste prikupljali na terenu od svedoka, ulazile u te objavljivane izveštaje?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Da. Sećam se jednog izveštaja koji se ticao nestalih osoba na Kosovu. Mislim da je to bilo objavljeno u junu 1998. godine. Taj izveštaj je objavljen kao jedna brošura. One su se zvale [spotlight] izveštaji „pod lupom”, ako se dobro sećam.

TUŽILAC RE - PITANJE: Kada ste prvi put otišli na Kosovo 1998. godine?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Prvi put sam otišla na Kosovo u Drenicu/Dreničë, ali to nije bila organizovana poseta, i odatle nisam napravila izveštaj. To je bilo posle prvog većeg incidenta. Ali, odmah zatim, otišla sam u zapadni deo Kosova, u Peć/Pejë i Dečane/Dečan, u tu oblast, jer se pričalo da je tamo, pre svega, bilo napada na kuće ljudi.

TUŽILAC RE - PITANJE: I, kada ste prvi put otišli na Kosovo?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Stigla sam prvi put 28. februara, a zatim sam bila sam tamo tokom prve nedelje marta, možda 1. ili 2. marta.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li možete Pretresnom veću da opišete šta ste videli kada ste stigli u Drenicu/Dreničë?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: To je, zapravo, bilo veoma čudno. Otišla sam tamo sa još dvoje kolega, od kojih jedan nije čak ni radio na terenu. Išli smo kolima u mesto koje se zove Poljance/Polac, i tamo se nalazila jedna kuća, u kojoj je živela jedna starija žena koja je doživela maltretiranje, i mi smo otišli da razgovaramo sa njom. Ja lično nisam razumela puno od tog razgovora, jer je sve uglavnom bilo na albanskom jeziku, koji tada nisam mogla da razumem.

ADVOKAT GUY-SMITH: Izvinjavam se, časni Sude,

SUDIJA ORIE: Da, gospodine Guy-Smith?

ADVOKAT GUY-SMITH: Izvinjavam se, ali pitanje koje je malo pre postavljeno svedoku je imalo jedan dosta zaobilazan odgovor. Pitam se da li bi svedok mogao da se ograničeni na postavljeno pitanje, koje je u ovom slučaju bilo: „Šta ste primetili tamo?” Do sada nismo govorili o bilo kakvim zapažanjima. Shvatam, naravno, da se u ovakvim slučajevima svedoku daje određena sloboda kada odgovara, ali ovo zaista nije odgovor na postavljeno pitanje.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Gospodine Guy-Smith, svedok je napravio uvod u svoj odgovor koji je sasvim na mestu. Naravno, svedok će, kao što je i do sada rađeno, pažljivo slušati pitanja i pokušati što direktnije da odgovori na pitanje koje joj je postavljeno. Ali, to što je ona rekla, gde je išla i kako je na to mesto stigla, pre nego što je došla do svojih zapažanja – sasvim je primereno. Nastavite.

TUŽILAC RE - PITANJE: Možda biste mogli da odgovorite direktnije.

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: U redu.

TUŽILAC RE - PITANJE: Samo nam kažite gde ste išli, i zbog čega ste tamo išli?
SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: U redu. Malo uopštenje govoreći, ali ne kada sam tamo otišla prvi put?

SUDIJA ORIE: Odgovorite onako kako mislite da treba. Ukoliko bude nekih problema, mi ćemo vam to reći. Nastavite, molim vas.

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ: Hvala, časni Sude. Prva poseta nije previše relevantna za ovaj predmet. Ali, kada sam tamo stigla, ljudi su bili dosta uznemireni. Atmosfera je bila prilično napeta. Ljudi sa kojima sam ja razgovarala - ne mogu tačno da se setim sa kim sam prvo razgovarala - ali su svi oni govorili o opštoj nesigurnosti i povećanom saobraćaju na putevima noću. Ti isti ljudi su govorili i da viđaju neke ljude koje nisu videli ranije, i koji nisu iz tih sela.

ADVOKAT GUY-SMITH: Oprostite.

SUDIJA ORIE: Gospodine Guy-Smith?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ: I, zatim -

ADVOKAT GUY-SMITH: Mislim da Pretresno veće već zna koji je moj prigovor. Ovo je svedočenje iz druge ruke, o glasinama.

SUDIJA ORIE: Ovde, uopšteno govoreći, informacije iz druge ruke ili glasine nisu zabranjene. Zato, ukoliko svedok kaže nešto te vrste, Pretresno veće će to tako i shvatiti, i naravno, imati u vidu da je iz druge ruke ili da je reč o glasinama. Gospodin Re, naravno, ima uputstvo da, u slučaju da je činjenična baza nejasna ili nedovoljno jasna – dodatno istraži tu stvar. Naravno, zatim će, kasnije, Odbrana imati priliku da takođe ispita svedoka o činjeničnoj osnovi njenog iskaza. Pretresno veće shvata šta vi želite da kažete, ali, za početak, bili bismo veoma zahvalni ako biste prekidalili tok informacija u najmanjoj mogućoj meri.

ADVOKAT GUY-SMITH: Razumem, časni Sude. Razlog je to što mi, zapravo, imamo prigovor zbog konkretnih reči koje je ona izgovorila. „Ne mogu da se setim ko je prvi govorio, ali svi su govorili...”. Imam na umu da ste vi ranije danas već dali instrukcije u vezi sa odgovorima, i ja prigovaram samo iz tog razloga. U potpunosti shvatam da glasine nisu zabranjene.

SUDIJA ORIE: Gospodine Guy-Smith, ta instrukcija se uglavnom odnosi na advokata koji ispituje. Pre nego što je svedok uopšte i završio sa svojim odgovorom, vi ste već prigovorili. Gospodin Re nije čak imao ni priliku da se kod svedoka dalje raspita o tome ko je to govorio, niti koliko ljudi je svedoku to reklo. Nisam samo siguran da li je rekla „svi”, ili „većina ljudi”. Uglavnom, bilo bi bolje da nastavimo sa svedočenjem uz što

manje prekidanja. Gospodin Re je svakako razumeo moje instrukcije. Molim vas, nastavite.

TUŽILAC RE - PITANJE: Uopšteno govoreći, o kakvoj vrsti opšte nesigurnosti su vam govorili ljudi?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: U Klini/Klinë je bila jedna žena koja mi je govorila kako su je u januaru zaustavili. Putovala je sa svojim mužem kasno noću. U drugom automobilu je bio i njen brat i njegova porodica. Tada su ih, kasno noću, zaustavili neki ljudi u uniformama, i tražili su od njih da im pokažu legitimacije. Sličan incident se dogodio i -

TUŽILAC RE - PITANJE: Zaustaviću vas tu. Da li ih je identifikovala, ili je možda rekla koje su nacionalnosti bili ti ljudi u uniformama koji su je zaustavili?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Rekla je da su ti ljudi govorili albanski jezik, ali kada su shvatili da oni nisu Albanci, onda su im se obratili na srpskom jeziku. Tražili su legitimacije, i pitali su da li u automobilu ima policije ili nekog oružja. Zatim su ih pustili.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li su ti ljudi rekli za sebe da pripadaju nekoj organizaciji, ili je ona možda bila u stanju da ih prepozna kao pripadnike neke organizacije?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Ona je rekla da su bili u uniformama. Rekla je da to nisu bile policijske uniforme.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li su vam, tokom vaše prve posete Kosovu, pričali još o nečemu značajnom?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Da, u tim prvim razgovorima, u to vreme, većina ljudi je govorila o tome da su ih noću zaustavljali na putu. Bio je još jedan sličan incident bliže Peći/Pejë. Ali, radilo se uvek o udaljenijim putevima i kasnim noćnim časovima. Sledeća stvar je to da su negde početkom marta počeli napadi na njihove kuće. Nije bilo žrtava. Napadi su uglavnom bili ručnim bombama. To se desilo, mislim, u selu Bec, gde je bačena ručna bomba u dvorište.

TUŽILAC RE - PITANJE: Hteo bih, ako je moguće, da krenemo hronološkim redosledom.

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: U redu.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li smo završili sa vašom prvom posetom Kosovu?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Da. To nije relevantno za ovaj predmet.

TUŽILAC RE - PITANJE: Kada je bila vaša druga poseta Kosovu? Da li možete da nam navedete datum?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Moje drugo putovanje je bilo krajem marta.

TUŽILAC RE - PITANJE: 1998. godine?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: 1998. godine, da.

TUŽILAC RE - PITANJE: Sa kim ste putovali na Kosovo?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Krajem marta, putovala sam u Prištinu/Prishtinë sama. Posetila i neka sela, i tada sam bila sa još jednim prijateljem, sa kolegom, koji je radio u Fondu za humanitarno pravo.

TUŽILAC RE - PITANJE: Ko je to bio?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: To je jedan kolega iz Prištine/Prishtinë.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li možete da nam kažete ime?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Mogla bih, ali radije ne bih pominjala druga imena, ne znam kakva su vaša pravila ovde. Da li možete da mi date uputstva?

SUDIJA ORIE: Pravila su dosta jednostavna – vi treba da odgovarate na pitanja.

Ukoliko imate bilo kakve bojazni u vezi sa otkrivanjem nekog imena, i mislite da biste time mogli da ugrozite, na bilo koji način, te osobe – onda možete da nas zamolite da otkrijete ta imena na privatnoj sednici. Zatim ćemo mi razmotriti tu mogućnost, i dozvolićemo vam da to kažete na privatnoj sednici, ili ne. Ukoliko to bude rečeno na privatnoj sednici, to će, naravno, čuti svi koji su ovde prisutni, ali niko osim njih, niti će to biti preneto spoljnoj javnosti. Svi u ovoj sudnici su obavezni da ne otkrivaju informacije. Nadam se da je to dovoljno jasno objašnjenje. Mi bismo želeli da čujemo što preciznije odgovore na pitanja. Ali, prepustiću gospodinu Reu da sam odluči da li želi da insistira na odgovoru.

TUŽILAC RE - PITANJE: To je, znači, bio kolega iz Fonda za humanitarno pravo? Ne insistiram na imenu.

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RE - PITANJE: Recite nam, samo, gde ste išli, i kako ste tamo stigli?

Ograničite se za sada samo na to.

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Išli smo u selo koje se zove Ratišt/Ratishi, i tamo smo išli da vidimo jedan par . . .

TUŽILAC RE - PITANJE: Gde ste išli, i kako ste tamo stigli? Kako ste stigli iz Prištine/Prishtinë do Ratišta/Ratishi?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Iz Prištine/Prishtinë do Ratišta/Ratishi sam putovala sa tom kolegicom kolima. Ona je vozila, a kola su pripadala Fondu za humanitarno pravo.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li ste imali prevodioca?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li je tu bilo policije... Izvinite, povlačim pitanje. Želim prvo da vas pitam kojim putem ste otišli iz Prištine/Prishtinë.

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Držali smo se većih puteva. Išli smo preko Peći/Pejë i Dečana/Dečan.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li ste videli nekakve kontrolne punktove ili policiju na tom putu između Prištine/Prishtinë i Ratišta/Ratishi?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Da, mislim da je kod Komorana/Komoran bio jedan kontrolni punkt. Tu je oduvek postojao punkt. Ali, mislim da smo tu samo prošli, i da su nas zaustavili u Dečanima/Dečan, tačno ispred policijske stanice. Zaustavili su nas, legitimisali i pretresli su auto. Zatim su nas pustili da krenemo dalje.

TUŽILAC RE - PITANJE: To je bila srpska policija?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li ste videli neke naoružane Albance, bilo gde između Prištine/Prishtinë i Ratišta/Ratishi?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Ne, nisam.

TUŽILAC RE - PITANJE: U redu, hvala vam. Da li ste tom prilikom sa sobom imali tu svoju svesku?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li ste zabeležili u nju datum kada ste išli u Ratišt/Ratishi, tokom svoje druge posete Kosovu?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Ne sećam se da sam zapisala datum, ali znam da je to bio 28. ili 29. mart, ili negde u to vreme, jer se baš tada desio jedan incident. Trebalo je da idemo u Glođane/Gllogjan, ali ja sam onda odlučila da ne idemo u Glođane/Gllogjan, i da umesto tamo, odemo u Ratišt/Ratishi.

TUŽILAC RE - PITANJE: Zašto ste otišli u Ratišt/Ratishi?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Da bismo razgovarali sa Ćulafićima. To je bio jedan stariji par, muž i žena, čija kuća je napadnuta jedne noći, nekoliko nedelja ranije.

TUŽILAC RE - PITANJE: Ono što sam želeo da saznam je na osnovu kojih informacija ste odlučili da, od svih mesta na Kosovu, posetite baš Ratišt/Ratishi?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Mi smo pratili štampu, i to je bilo jedno od prezimena koje se pominjalo - prezime jedne od porodica koja je navodno tada bila napadnuta. Tako smo odlučili da počnemo tamo.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li se sećate kakav je bio vaš utisak o tom članku koji vas je naveo da krenete u posetu Kosovu?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Koliko se ja sećam, to su bili članci iz više novina. Pomenuto je nekoliko sela i nekoliko porodica, čije kuće su navodno bile napadnute između 28. februara i, mislim, 5. marta. To je bio prvi krug, prva runda, prvi put da smo počeli da pratimo te događaje.

TUŽILAC RE - PITANJE: Koja je bila nacionalnost tih ljudi, čije su kuće navodno bile napadnute?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: U to vreme, to su bili uglavnom Srbi koji su živeli na Kosovu.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li ste imali neka saznanja o tome ko ih je navodno napao?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Prema tim informacijama iz novina, to je bila OVK.

ADVOKAT EMMERSON: Izvinjavam se što prekidam, pošto sam čuo vaše upozorenje.

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT EMMERSON: Vi ste rekli da ne treba puno da prekidamo, i ja ću se truditi da to poštujem. Međutim, pošto je ovo prvi put da je gospodin Re zatražio iskaz o brojnim glasinama, odnosno, o tome šta je rečeno u novinama koje je svedok pročitao – ja jednostavno tražim od Pretresnog veća da nam da uputstva u vezi toga da li je to vrsta iskaza koji želi da dobije, i da li se to krši sa uputstvima koje ste postavili. Očigledno, kada Pretresno veće jasno predoči kako želi da nastavimo - ja neću pokretati to pitanje ponovo.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Pretresno veće ne zabranjuje ovakvu vrstu odgovora, ali, u svakom slučaju, Odbrana mora u potpunosti da bude svesna činjenice da - ukoliko nam određeni svedok kaže da je u štampi našla razlog za to da se uputi na određeno mesto, čak i ako nam kaže da je u štampi navedeno da je reč o OVK ili nekom drugom – to, naravno, nije neće biti nešto na šta će se Pretresno veće osloniti. Ukoliko je svedočenje takvo, Pretresno veće neće na osnovu toga zaključiti da je zaista reč o OVK. Mi, apsolutno, uzimamo celo ovo svedočenje u tom kontekstu, i to je možda različito od onoga što biste vi očekivali od jedne porote - ali, obzirom da je sve to rečeno, to ne znači i da ćemo mi to smatrati konkluzivnim dokazom o tome ko je šta navodno počinio. Njene aktivnosti su bile podstaknute onim što je pročitala u novinama, i ona nam je objasnila šta je pročitala. To je njen iskaz.

ADVOKAT EMMERSON: Veoma sam zahvalan na ovom pojašnjenju. Izvinjavam se zbog prekidanja.

SUDIJA ORIE: Ne, mislim da je sasvim primereno da tražite uputstva. Gospodine Re, nastavite, molim vas.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li su išta rekli o tome ko ih je napao?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Ono što možda zanima Pretresno veće je to da su ti ljudi bili u kasnim šezdesetim godinama.

TUŽILAC RE - PITANJE: Ne, oprostite. Pitam vas o tom izveštaju u novinama. Već se ni ja više ne sećam šta sam vas pitao.

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Da.

SUDIJA ORIE: Gospodine Re, ukoliko postoji direktno svedočenje u vezi sa samim napadom, zar ne bi bilo bolje da se o tome da govori? Umesto da se bavimo time da li su novine tačno izveštavale. Da ili ne?

TUŽILAC RE: Samo sam hteo da zaokružim pitanje, ali sada ću se direktno usmeriti na poentu.

SUDIJA ORIE: Da, molim vas, nastavite.

TUŽILAC RE - PITANJE: Gospođo Anđelković, hteo bih da se vratim na nešto što ste pomenuli ranije, a zatim ćemo se vratiti na ovo pitanje. Rekli ste da je trebalo da idete u Glođane/Gllogjan, ali da niste to učinili.

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Da, tako je.

TUŽILAC RE - PITANJE: Zašto niste otišli u Glođane/Gllogjan?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Došlo je do jednog incidenta. Naime, ubijen je jedan policajac. Zatim su i neki Albanci, neki ljudi koji su po nacionalnosti bili Albanci, takođe ubijeni, a vodile su se i neke borbe. Trebalo je da ljudi budu sahranjeni, i meni se čini da je to bilo, otprilike, oko 24. ili 28. Ne mogu da se setim, bilo je davno. Ja je trebalo da idem sa dvoje svojih kolega iz Prištine/Prishtinë, ali iz nekog razloga sam se predomisli. Ne mogu da vam objasnim zašto. U osnovi te moje odluke nije bilo ništa konkretno, već je, jednostavno, to bilo jedno subjektivno osećanje da ne treba da idem, tako da nisam. Zatim sam, umesto toga, otišla u Ratišt, i razgovarala sam sa Čulafićima.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li možete da kažete Pretresnom veću kada ste intervjuisali Čulafiće, i šta su vam oni rekli?

SUDIJA ORIE: Rekli ste da je ubijen policajac i nekoliko Albanaca. Da li je izvor te informacije takođe štampa, ili je reč o nekom drugom izvoru? Koji je izvor?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ: Taj incident je bio opšte poznat, jer je bio u vestima. Takođe, jedna od mojih koleginica je radila za Fond za humanitarno pravo, i bila je u tesnoj vezi sa Savetom za zaštitu ljudskih prava i sloboda, a to je, opet, jedna druga organizacija. Imala je svoje sedište u Prištini/Prishtinë, i ona se, uopšteno, bavila

povredama ljudskih prava i incidentima u vezi sa ljudima albanske nacionalnosti tokom svih ovih nezgoda devedesetih godina. Tako je znala da će se održati ta sahrana, i mislim da je, takođe, razgovarala i sa nekim u Glođanu/Gllogjan pre toga.

SUDIJA ORIE: Znači, taj incident je bio opšte poznat. To je bilo pokriveno i sredstvima javnog informisanja, a znali ste za to i iz izvora koji ste opisali. Zatim ste rekli da su ubijeni i neki Albanci. Da li je u sredstvima javnog informisanja takođe rečeno ko su bile te konkretne žrtve?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: Da, da, jeste. Mislim da je -

SUDIJA ORIE: U redu je, nastavite.

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: Mislim da je ubijeno četiri ili pet Albanaca, i jedan policajac je takođe ubijen hicem.

SUDIJA ORIE: Da. Takođe ste rekli da je bilo i borbi.

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: Da, bilo je. Tada je još policije otišlo u to selo.

SUDIJA ORIE: Koji je izvor te informacije o borbama?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: Neka od tih saznanja sam dobila od svojih kolega, koji su radili u Prištini/Prishtinë, a neka i preko medija.

SUDIJA ORIE: Da, za samu sahranu ste nam već rekli o izvoru.

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: Da.

SUDIJA ORIE: Nastavite, gospodine Re. Inače, ovo je upravo onaj sistem rada o kom sam govorio, kada nam nije potpuno jasna činjenična osnova. Vi ste nam, gospođo, prvi svedok u ovom predmetu, tako da ovaj sistem rada nije samo novina za vas, i mi zato treba da pronađemo pravi način da dobijemo vaš iskaz. Izvolite, gospodine Re.

TUŽILAC RE - PITANJE: Gde ste razgovarali sa tim parom u Ratištu/Ratishi?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: U njihovoj kuji u Ratištu/Ratishi. Pokazali su mi rupu od nekog projektila, koji se lansira sa ramena, nisam sigurna kako se to zove. Rupa je bila otprilike ovalika.

TUŽILAC RE - PITANJE: Znači, to je rupa od otprilike 15 santimetara, kako ste pokazali svojim rukama?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Da, to je bila jedna takva rupa od projektila, odmah ispod krova. Projektil je prošao kroz kuću, i niko nije povređen. To je bilo uveče, tako da nisu bili u stanju da vide napadače. Taj čovek, gospodin Čulafić, je

rekao da je bilo i pucanja iz automatskog oružja, a ja sam mogla da vidim neke rupe od metaka na zidu kuće.

TUŽILAC RE - PITANJE: Rekli ste da ste sa sobom imali tu svoju svesku. Da li ste to što su vam rekli zabeležili u svesku?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Jesam.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li ovde, sada, imate sa sobom tu svesku?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Imam jedan primerak.

TUŽILAC RE - PITANJE: Kako su se zvali ti ljudi, to dvoje sa kojima ste razgovarali?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Jela Ćulafić i Nestadin Ćulafić. Zvali su ga mališa, iako je on bio jedan veliki čovek. Uopšte nije bio mali.

TUŽILAC RE - PITANJE: Pogledajte, molim vas, na vašem ekranu dokazni predmet 693, strane 16 – 19 tog dokaznog predmeta.

SUDIJA ORIE: Gospođo sekretar, da li možete da nam dodelite broj?

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li vidite to? Da li vidite nešto na ekranu pred sobom?

SUDIJA ORIE: Gospodine Re, prvo nam je potreban broj.

TUŽILAC RE - PITANJE: Pre svega, za zapisnik, da li možete da identifikujete to što vidite na ekranu?

SUDIJA ORIE: Molim vas, gospođo sekretar, mislim da odmah treba da dodelimo broj.

sekretar: Časni Sude, ovo je dokazni predmet broj P-1, označen za identifikaciju.

SUDIJA ORIE: Zahvaljujem, gospođo sekretar. Izvolite, nastavite, gospodine Re.

TUŽILAC RE: Hvala vam. Želim samo za zapisnik da kažem šta nameravam da uradim. Pokazivaću dnevnik koji su dokazni predmeti pod 65 ter – 693, 694, 695 i 696.

SUDIJA ORIE: I želite da to bude uvršteno u spis?

TUŽILAC RE: Da, i postavljajući svedoku pitanja u vezi sa konkretnim izvodima iz tih dokumenta. To je moja namera, hteo bih da ona identifikuje te delove.

SUDIJA ORIE: Dobro, istovremeno želite da to takođe uvrstite i u spis kao dokazni predmet. Kako ne bi bilo nikakve zabune, svaki od njih treba odmah da dobije svoj broj. Sada ispred sebe imamo dokazni predmet P-1. Izvolite, nastavite.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li možete da pogledate ovo što se sada nalazi na ekranu ispred vas? Pogledajte stranicu 16 engleskog prevoda.

TUŽILAC RE: Ovo su oni početni problemi koje imamo.

TUŽILAC RE - PITANJE: Ono što želim da je da ovo pogledate, i da nam kažete da li je to zaista prevod te beleške koju ste napravili kada ste razgovarali sa gospodinom i gospođom Čulafić?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Čulafić.

TUŽILAC RE - PITANJE: Krajem marta 1998. godine?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Da, jeste. Uglavnom.

TUŽILAC RE: Relevantna stranica je ova, zatim dve sledeće stranice. Časni Sude, moramo u sistemu elektronske sudnice da idemo stranicu po stranicu, kako bismo ih imali na ekranu.

SUDIJA ORIE: Da, da, vidimo tu stranicu na ekranu, stranicu 16 imamo na ekranu.

TUŽILAC RE - PITANJE: Dalje, posle tog konkretnog para, sa kim ste dalje razgovarali? Sa kojim ljudima?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Zatim sam razgovarala sa sinom policajca koji je ubijen u Ratištu/Ratishi nekoliko nedelja pre toga.

TUŽILAC RE - PITANJE: Kako se on zvao?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Prezime je bilo Praščević, ali ne mogu tačno da se setim sinovljevog imena. Ima jedna veoma kratka beleška, čini mi se, pre ove strane. Čovek koji je ubijen se zvao Slobodan Praščević. Ja sam razgovarala sa njegovim sinom, koji se zvao Milan ili Milovan Praščević. Nisam sigurna, ne mogu da se setim. Takođe sam razgovarala i sa ćerkom i suprugom Praščevića, ali su one još uvek bile veoma zbunjene i ožalošćene, tako da...

TUŽILAC RE - PITANJE: Kakav je bio efekat toga što su vam rekle?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Efekat je bio takav – u stvari, nisam sigurna šta me pitate. Da li mislite na efekat tog ubistva policajca, ili napada na kuće i imanja?

TUŽILAC RE - PITANJE: Efekat napada na kuće.

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Pa, nakon porodice Čulafić, razgovarala sam sa nekoliko porodica iz obližnjih sela u toj oblasti. Razgovarala sam sa ljudima iz Ljug Bunara/Lug Bunar, iz Beca/Bec, iz Crmljana/Cërmjan. Svi ti napadi su se odigrali u periodu od 28. februara do 5. marta. U Crmljanima/Cërmjan, jedna od tih porodica, Babovići, živela je na samom kraju sela, a to je inače jedno jako zabito mesto – i jedan od članova porodice je tvrdio da je dva puta otvarana vatra na njihovu kuću - jednom 28. februara, a drugi put 5. marta. Ili je to bilo 1. i 5. marta - otprilike tako.

TUŽILAC RE - PITANJE: Šta su oni bili po nacionalnosti?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Oni su svi bili Srbi.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li su vam rekli ko je pucao na njih?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Nisu tačno znali, pošto su se ovi napadi uglavnom događali noću. Međutim, u principu, svi su tvrdili da su tamo postojale grupe gerilaca, i njima su pripisivali te napade. Tada, u veoma ranoj fazi, niko nije video napadače.

TUŽILAC RE: Da li možemo da se u elektronskoj sudnici vratimo na petu stranu dokaznog predmeta koji je sada na ekranu? Tu, na sredini same stranice, na engleskoj verziji, stoji naslov „intervju sa Praščevićima”.

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ: Praščevići.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da. U prvom redu stoji: „Policija ne može da uđe u Jablanicu/Jabllanicë. Sin sumnja da su teroristi to uradili, i poslao je jednog čoveka” Da li možete da objasnite Pretresnom veću o čemu je tu reč?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: To je nešto veoma, veoma komplikovano. Ne razumem kako -

SUDIJA ORIE: Izvinite, gospodine Re, samo trenutak. Upravo vam je pročitana jedan red u kom stoji da se policiji nije dozvoljavalo da uđe u Jablanicu/Jabllanicë. Da li možete da nam kažete o čemu je tu reč? Da li vam je to neko rekao?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ: Upravo to mi je rekao sin.

TUŽILAC RE - PITANJE: Piše da je to intervju sa Praščevićem. Da li je ono što je ovde zabeleženo zapravo sadržaj vašeg razgovora sa njegovim sinom?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Da, međutim, prekinuti smo u razgovoru jednim telefonskim pozivom, i ja ne znam na šta je on mislio, ali je tada prestao da priča o tome. Moglo bi se reći da mi je tada rekao da idem, i da nije više hteo sa mnom da razgovara. Jedan od mojih kolega iz Prištine/Prishtinë je pozvao, i mislim da je to njega učinilo nervoznim, pošto je taj kolega bio Albanac i govorio je sa akcentom, i zato, nažalost . . .

TUŽILAC RE - PITANJE: Interesuje me koji je izvor te informacije da se policajcima ne dozvoljava da uđu u Jablanicu/Jabllanicë. Da li je to nešto što vam je on rekao, ili nešto -

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: To je ono što je on rekao. Njegov otac je bio policajac, i mislim da je i on, ako se dobro sećam, radio sa policijom.

TUŽILAC RE - PITANJE: Malo dalje stoji: „Dragoslav Stojanović je zaustavljen na putu. On radi u školi u selu Dubrava/Dubravë. To je jedina kuća u selu. Grupa iz

Albanije je njegovog brata, Vladu, prevela preko granice, pretukla ga je, i uzela njegovu testeru i njegovo oružje.” Ko vam je to rekao?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Da, to mi je takođe rekao gospodin Prašćević, ali sam kasnije i ja razgovarala sa tim ljudima. To su dva odvojena incidenta.

TUŽILAC RE - PITANJE: U sledećem zapisu u dnevniku stoji: „Tri stotine kuća, potpuno srpsko selo. Ostalih 18 sela su albanska. 28. februara 1998. godine, došlo je do jednog incidenta.” Iznad toga stoji „gospodin Zvonko Kolašinac”.

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Jeste, to je taj čovek sa kojim sam razgovarala, koji je pretučen na putu od Goraždevca/Gorazhdevc do Peći/Pejë. To je još jedna osoba sa kojom sam razgovarala otprilike u to vreme.

TUŽILAC RE: Treba da preskočimo četiri strane.

SUDIJA ORIE: Hteo bih da vas pitam nešto. Ovde se pominje 300 kuća. Da li vam je sve to on rekao?

TUŽILAC RE: Da, da.

SUDIJA ORIE: Hvala, izvolite, gospodine Re.

TUŽILAC RE - PITANJE: Želeo bih da sada pogledate ovaj deo, koji na kraju strane ima broj 8. Datum je ponedeljak, 2. mart 1998. godine. Nema potrebe da gledate gornji deo. Tu se nalaze informacije, i pominje se nečije ime. Piše: „Ponedeljak, 2. mart. Sloba mi je rekao da povedem sina i da uzmem auto, i da dođemo u Rznić/Rzniq.” Tu ima jako puno informacija. Ne želim da vas pitam u vezi sa svim tim, ali bih želeo da rezimirate šta vam je ovde rečeno i šta ste vi zabeležili.

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Dobro. Ta žena je tvrdila da je i ona bila u kolima kada je taj policajac ubijen. Tvrdila je i da je i njen sin bio u kolima. Sa njom sam razgovarala dok je još uvek bila u bolnici u Peći/Pejë, pošto je bila ranjena. Ona mi je, takođe, kasnije, tog istog dana, rekla da se jedna grupa naoružanih ljudi motala oko njene kuće, i da su njena deca, koja su ostala u kući, tada pobjegla.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li je rekla ko su bili ti naoružani ljudi?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Ne, nije to rekla. Rekla je samo da su bili naoružani, ali ih nije identifikovala kao neku određenu grupu.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li su vam date ikakve informacije na osnovu kojih biste mogli da zaključite ko su oni bili?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Znate, za naoružane ljude u toj oblasti, u principu bih uvek pomislila da su to gerilci.

TUŽILAC RE: Da li možemo sada da pogledamo stranicu 23 ovog dokaznog predmeta?

SUDIJA ORIE: Gospodine Guy-Smith?

ADVOKAT GUY-SMITH: Pošto imamo mali prekid, nadam se da ne prekidam tok svedočenja. Želim da prigovorim zato što nema osnove za ovo pitanje, i, takođe, zato što se odgovor zasniva na nagađanju. To nije nešto na šta možemo da se oslonimo.

SUDIJA ORIE: Hvala, gospodine Guy-Smith.

TUŽILAC RE: Oprostite.

SUDIJA ORIE: Da, gospodine Re.

TUŽILAC RE: Hvala. Da li možemo da pogledamo deo u kom piše: „Radenko Fatić, Crmljane/Cermjan, 3. april, 1998. godine.” Hteo bih da tu zastanemo za trenutak.

TUŽILAC RE - PITANJE: U vašem dnevniku ima nekih zapisa iz kojih vidimo da ste bili na Kosovu 3. aprila 1998. godine.

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RE - PITANJE: Gde ste tačno bili na Kosovu tada?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Otišla sam u Crmljane/Cermjan, i tamo sam razgovarala sa Radenom Fatićem, u njegovoj kući.

TUŽILAC RE - PITANJE: Zašto ste išli u Crmljane/Cermjan?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: To je bilo jedno selo koje se nalazilo na spisku mesta u kojima su se navodno dogodili napadi na srpske porodice.

TUŽILAC RE - PITANJE: Na osnovu kojih informacija ste otišli u to selo? Odakle je poticala, i kakva je to bila informacija?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Mislim da je to bilo samo iz štampe. Postojao je spisak navedenih sela, i ja sam htela da odem u neka od njih, kako bih razgovarala bar sa nekim porodicama.

TUŽILAC RE - PITANJE: Ispričajte nam kako je tekao taj razgovor sa Radenom Fatićem, 3. aprila.

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Gospodin Fatić je rekao da se napad desio noću. On je tvrdio da je prepoznao svog prvog komšiju, iako nije hteo da mi navede ime. Zapravo, rekao je da će to reći „ljudima koji to treba da znaju”. Takođe je rekao i da su iste noći napadnute još dve kuće, i ja sam onda otišla da vidim jednu drugu osobu, gospodina Babovića. Postojala je još jedna kuća, treća kuća, u kojoj je stanovalo dvoje starijih ljudi, ali oni u to vreme nisu bili kod kuće, u vreme kada sam ja pokušala da ih posetim. Koliko se sećam, njihova deca su živela na nekom drugom mestu.

TUŽILAC RE - PITANJE: Takođe vidimo iz vaših beleški i da ste posetili Peru Delića 3. aprila 1998. godine. Gde ste ga posetili?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: U njegovoj kući u Ljug Bunaru/Lug Bunar.

TUŽILAC RE - PITANJE: Šta vam je on rekao?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: On mi je ispričao sličnu priču, da je neko pucao na njegovu kuću noću. Čini mi se da je rekao da je pri sebi imao svoju lovačku pušku. Nije tačno mogao jasno da vidi ko su napadači, jer je bilo mračno.

TUŽILAC RE: Da li možemo da pogledamo prethodnu stranu u elektronskoj sudnici? Stranicu 22, dokaznog predmeta 693.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li je ovo vaš razgovor sa gospodinom Perom Delićem, ili sa nekom drugom osobom iz njegove porodice?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: To je razgovor sa gospodinom Delićem.

TUŽILAC RE - PITANJE: Sada bih hteo da pređem . . . Izvinjavam se, formulisaću to ovako. Bili ste tamo 1998. godine?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RE - PITANJE: U aprilu 1998. godine, sa koliko ljudi ste razgovarali, i koliko ste mesta posetili u to vreme, oko 3. aprila?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Išla sam prvo u Ratišt/Ratishi. Razgovarala sam sa ljudima u Dečanima/Dečan. Srela sam se sa nekoliko članova porodice Stojanović. Razgovarala sam sa te dve porodice u Crmljanima/Cërmjan, sa gospodinom Delićem u Ljug Bunaru/Lug Bunar, i sa jednim starijim čovekom. U Becu/Bec je bilo tri kuće, koje su navodno napadnute. Na njih su bačene ručne bombe. O tome sam razgovarala sa dvoje ljudi. To su bili gospoda Đukić, Mitić i, mislim, Lakić, nisam sigurna. U prevodu je greška, pošto verovatno nisu bili u stanju da pročitaju moj rukopis. To su bile te tri porodice, i mislim da je taj stariji čovek bio Mitić. Zatim, jedan mlađi čovek je došao po svog oca i odveo ga u Đakovicu/Gjakovë, jer je smatrao da nije bezbedno da on ostane tamo sam.

TUŽILAC RE - PITANJE: Ispričajte nam o razgovoru sa gospodinom Đakovićem. Da li je to bilo u Becu/Bec?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RE: Da li možemo da pređemo na stranicu 23 dnevnika, a to je sledeća strana? To se nalazi na samom vrhu.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li je ovo vaš razgovor sa gospodinom Đakovićem iz Beca/Bec?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Da, mislim da jeste.

TUŽILAC RE - PITANJE: Naslov je „Đakovica/Gjakovë”. Piše: „Sada živimo u Đakovici/Gjakovë, i više ne možemo da odemo. To je bilo između 28. februara i 1. marta, oko 1:15 h., kada su tri bombe bačene u tom pravcu.” I tako dalje...

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RE - PITANJE: Samo da razjasnim. To vam je rekao gospodin Đaković?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li su vam dali neke druge informacije dok ste bili tamo, na osnovu kojih ste mogli da zaključite ko je bio napadač ili agresor?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Ne, ne, pošto su ti napadi bili noću.

Bilo je vrlo mračno, i ove tri kuće se praktično nalaze u šumi.

TUŽILAC RE - PITANJE: Znači, vaš odgovor je ne?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Tako je, žao mi je.

TUŽILAC RE: Da li je možda vreme za pauzu, časni Sude?

SUDIJA ORIE: Da, prošlo je oko sat i po vremena od kada smo počeli. Međutim, pre nego što odemo na pauzu – gospodine Re, naravno, nekoliko trenutaka smo proveli na početku razgovarajući o proceduralnim stvarima, ali vi imate dva sata, koliko je predviđeno za glavno ispitivanje ovog svedoka. To znači da ćete moći da završite tokom sledećeg dela zasedanja. Da li sam dobro to shvatio?

TUŽILAC RE: Koliko sam ja shvatio, iskoristio sam jedan sat, i ostao mi je još jedan sat.

SUDIJA ORIE: Nema problema, naravno, posle pauze. To me dovodi do mog sledećeg pitanja. Odbrana je ranije izjavila da zadržava pravo da ne započne unakrsno ispitivanje. Da li je to još uvek vaš stav, ili ćete bar razmotriti mogućnost da počnete sa ispitivanjem svedoka danas? Ne pritiskam vas, samo želim da znam.

ADVOKAT EMMERSON: Vrlo mi je žao, ali moram da kažem da ostajemo pri stavu koji smo zauzeli juče, pošto smo beleške dobili kasno, a njih ovaj svedok koristi kao osnovu za svoj iskaz, i one predstavljaju glavni materijal u tom iskazu.

SUDIJA ORIE: Ne insistiram, samo se pitam da li –

ADVOKAT EMMERSON: U zgodnom momentu, verovatno pošto ovaj svedok završi glavno ispitivanje - da li bismo onda mogli da porazgovaramo o sledećim svedocima koji treba da dođu i o tome kako će se materijal za te svedoke uručivati, kako ova situacija ne bi nastavila da se ponavlja?

SUDIJA ORIE: U redu, shvatam vašu poentu. Sada ćemo otići na pauzu, i nastavljamo u 16:15 h.

(pauza)

SUDIJA ORIE: Pretresno veće se izvinjava zato što kasnimo. Tokom pauze smo morali da rešimo jedno hitno pitanje. Gospodine Re, izvolite, možete da nastavite.

TUŽILAC RE: Mogu da kažem Pretresnom veću da je podnet zahtev za zaštitnim merama, i ovde imam primerke još jednog podneska, koji je zapravo aneks jednom poverljivom podnesku. Reč je o izjavi istražitelja. Dao sam primerak Odbrani. Da li je primereno da ga dobije i Pretresno veće? To je samo kopija izjave, ne i sam podnesak.

SUDIJA ORIE: Da. Izvolite, možete da nastavite.

TUŽILAC RE - PITANJE: Gospođu Anđelković, pre pauze smo govorili o vašoj poseti Kosovu u periodu oko 3. aprila 1998. godine. Koliko dugo ste tada boravili na Kosovu?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Ne sećam se.

TUŽILAC RE - PITANJE: Na osnovu onoga što ste videli, da li ste mogli da izvedete neki zaključak u vezi sa bilo kakvim aktivnostima?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: U tom trenutku, jedini zaključak koji se mogao izvesti, bio je da se nešto dešavalo u selima, obično u udaljenijim selima, u kojima je bilo svega nekoliko kuća, i malo šta drugo. U tom trenutku ništa definitivno nije moglo da se zaključa. Još uvek je sve bilo u ranoj fazi.

SUDIJA ORIE: Gospodine Re, vi, naravno, ne tražite da se kaže koji su zaključci – naime, vi ste rekli: „Kada ste bili na Kosovu, na osnovu svega što ste videli, da li ste mogli da izvedete neki zaključak u vezi sa bilo kakvim aktivnostima?” To pitanje je toliko nekonkretno, a vi tražite od svedoka da iznese neko svoje mišljenje ili zaključke, umesto činjenica.

TUŽILAC RE: U redu.

TUŽILAC RE - PITANJE: Šta ste, na osnovu svojih zapažanja, prijavili Fondu za humanitarno pravo nakon vaše posete Kosovu 3. aprila?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Ono što sam javila je bilo upravo ono što su mi ljudi govorili. Kada je reč o incidentima, mi nismo zapravo opisivali stvari. Mi bismo na kraju teksta mogli da unesemo nekakvu belešku, međutim, obično bismo pisali smo ono što su nam ljudi rekli. To je bilo opšte načelo. Ja sam išla i korak dalje, i zapisivala sam sve doslovno. U svojim beleškama sam zapisivala ono što su ljudi govorili u dijalektu u kom su govorili. Tako je bilo podneto i u izveštaju.

TUŽILAC RE - PITANJE: Ono što vas pitam je sledeće. Nataša Kandić vas je slala da idete na Kosovo kako biste videli šta se tamo dešava.

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RE - PITANJE: Kada biste se vratili, šta biste joj ispričali? Šta biste joj rekli da ste, uopšteno, primetili da se tamo dešavalo?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Ja sam joj rekla da su ljudi sa kojima sam razgovarala govorili da je bilo povećanih aktivnosti noću. Obično su vozila išla lokalnim putevima.

SUDIJA HOEPFEL: Oprostite.

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: Da?

SUDIJA HOEPFEL: Rekli ste da ste govorili da je došlo do povećane bezbednosti. Možda je to bilo pogrešno zapisano.

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: Povećane.

SUDIJA HOEPFEL: Povećane? Povećane bezbednosti?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: Povećane nesigurnosti, izvinjavam se.

SUDIJA HOEPFEL: Nesigurnosti. Hvala.

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: Radilo se o povećanoj nesigurnosti, i ja bih joj prenela upravo ono što je pisalo u beleškama - znači, da su ljudi sa kojima sam govorila tvrdili da su bili napadnuti.

TUŽILAC RE - PITANJE: U vašim beleškama piše da ste razgovarali sa nekim ljudima 9. aprila 1998. godine.

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li je to bilo na Kosovu?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Da, na Kosovu. Sada se ne sećam da li je to bilo tokom tog istog puta, ili sam se vratila u Beograd i ponovo otišla na Kosovo nekoliko dana kasnije. Zaista se toga ne sećam, ali 9. jesam bila na Kosovu, i razgovarala sam sa više osoba.

TUŽILAC RE - PITANJE: Gde ste bili?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Bila sam u Đakovici/Gjakovë, ali se ne sećam da sam tamo razgovarala sa nekim. Zatim sam se vratila u Dečane/Dečan, gde sam razgovarala sa dvoje ljudi, ako se ispravno sećam.

TUŽILAC RE - PITANJE: U redu. Kako ste otišli za Đakovicu/Gjakovë?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Autobusom, javnim prevozom.

TUŽILAC RE - PITANJE: Šta ste primetili u pogledu bezbednosne situacije tokom tog puta?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Bilo je vrlo malo toga što je moglo da se vidi. Bilo je kontrolnih punktova na uobičajenim mestima. To je, dakle, bilo uobičajeno za svakoga ko bi tuda putovao.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li možete malo da elaborirate? Na šta mislite kada kažete „na uobičajenim mestima“?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Uobičajena mesta, poput toga da je na putu Priština/Prishtinë - Peć/Pejë bio jedan veliki kontrolni punkt. U Komoranima/Komoran je bio jedan takav veliki kontrolni punkt, zatim još jedan u Dečanima/Dečan, i zatim oko Đakovice/Gjakovë. Međutim, javni prevoz je još uvek funkcionisao, tako da sam putovala autobusima.

TUŽILAC RE - PITANJE: U vašim beleškama piše da ste razgovarali sa nekim ljudima sa prezimenom Stojanović. Da li je to bilo 9. aprila 1998. godine?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Da, to je tačno.

TUŽILAC RE - PITANJE: Gde je to bilo?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: U Dečanima/Dečan.

TUŽILAC RE - PITANJE: Zašto ste razgovarali sa njima?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Zato što sam čula da su oni, nakon incidenta u Glođanu/Gllogjan krajem marta, iz svog sela, Dubrave/Dubravë, otišli u Dečane/Dečan.

TUŽILAC RE: 33. stranica ovog dokaznog predmeta – molim da se predoči svedoku.

SUDIJA HOEPFEL: Da li je i ovo prevod?

TUŽILAC RE: Prevod. Molim da pogledamo dno stranice. Tu piše: „9. april, Vlada”, zatim je Stojanović precrtano, i piše, „Filip”. Želim da nam objasnite šta tu piše.

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: To nije razgovor koji je obavljen sa gospodinom Stojanovićem.

TUŽILAC RE - PITANJE: U redu.

TUŽILAC RE: Molim da pogledamo sledeću stranicu. Zapravo, dve stranice dalje, 35. stranu.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li je ovo taj razgovor?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Da, sledeći.

TUŽILAC RE - PITANJE: Molim vas da pogledate da li je tu zapisan vaš razgovor sa gospodinom Stojanovićem. Tu piše: „Dubrava/Dubravë, utorak, 24. mart ove godine. -

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RE - PITANJE: - Moja majka i brat su bili tu. Poveo sam četvorogodišnjeg sina.” Kada kažu „tu”, na šta su mislili?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Misle na svoje selo, na svoju kuću u selu Dubrava/Dubravě.

TUŽILAC RE - PITANJE: Zatim piše: „Iznenada sam čuo pucnje.”

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li su vam rekli ko je otvorio vatru?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC RE: Zamoliću da pogledamo dno stranice.

TUŽILAC RE - PITANJE: Tu, na stranici 10 ovog dokaznog predmeta, piše: „Otvorili su vatru na prve komšije, gde je bilo stacionirano dvadesetak vojnika. Kada sam prošao kroz selo, primetio sam da u Glođanu/Gllogjan niko od komšija nije želeo da kaže ‚dobar dan’ ”. O kojim to vojnicima govori gospodin Stojanović?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Zaista ne znam, nisam sigurna.

TUŽILAC RE - PITANJE: Oprostite?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Nisam sigurna. Morala bih da pročitam, molim vas da mi date par trenutaka da to uradim.

TUŽILAC RE - PITANJE: Naravno.

SUDIJA ORIE: Gospodine Re, želim da vas uputim, kako bismo izbegli bilo kakvu zabunu. Bilo bi bolje da ste tražili od svedoka da vam kaže da li je ta osoba njoj objasnila na koje vojnike je mislila, jer ako pitate koji su to vojnici o kojima se govori, onda je otvorena mogućnost da svedok izvede sopstveni zaključak, a da mi to ni ne primetimo. Zato vas molim da precizno postavljate pitanja u tom pogledu.

SUDIJA HOEPFEL: I, da li bi možda bilo lakše ako bi se svedoku pokazala izvorna verzija njenih beleški, kako bi mogla da se priseti tog incidenta o kom je vodila zapisnik?

TUŽILAC RE: Naravno.

TUŽILAC RE - PITANJE: Gospođo Anđelković, ranije ste rekli da imate primerak svojih beleški sa sobom, ovde u sudnici.

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RE - PITANJE: Koliko brzo možete da pronađete taj konkretan deo u svojim beleškama?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Prilično brzo. Da, u originalu gospodin Stojanović samo kaže da je u susednoj kući bilo 20 vojnika. Nije rekao o kojim vojnicima se radilo. Rekao je da su pucali na policiju, i da je policija pucala na njih. Znači, došlo je do razmene vatre između dvadesetak vojnika i policije.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li vam je bilo ko drugi rekao ko su bili ti vojnici?
SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Opšte uverenje u to vreme je bilo da je to OVK, i svi su govorili o OVK, ali, kada je reč konkretno o ovome – zaista ne znam. On je jednostavno rekao „20 vojnika”.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li ste razgovarali i sa njegovom majkom?
SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RE: Molim da sada pogledamo stranicu 39 ovog dokaznog predmeta. Oprostite, stranicu 36.

SUDIJA ORIE: Gospodine Re, molim da svedoku objasnite sledeće, inače ću ja to uraditi. Svedoče, vi ste rekli da je u to vreme vladalo opšte uverenje i da su svi ljudi govorili o OVK. Ali, za ovaj konkretan slučaj ste rekli da ne znate o kome je reč. Sama činjenica da ne znate je dovoljna. Ukoliko gospodin Re želi da sazna od vas o čemu su ljudi govorili, on će vas konkretno pitati sa kim ste razgovarali, šta vam je bilo rečeno i koja pitanja ste postavljali. Međutim, ako je odgovor da jednostavno ne znate, da su to bile glasine, ili da je to bila neka opšte poznata činjenica - to nije nešto na temelju čega u ovom trenutku možemo da izvodimo zaključke.

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ: U redu.

SUDIJA ORIE: Hvala. Molim vas, nastavite, gospodine Re.

TUŽILAC RE - PITANJE: Molim da pogledate sada dno stranice 36. Na koga se ovde misli? Piše: „Lj. S. je živela tu 65 godina. Oni me nisu napali. Ja nameravam da se vratim tamo. Dok policija nije došla, ja sam tamo bila sa njima svaki dan.”

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: To je -

TUŽILAC RE - PITANJE: Na koga se ovde misli?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Misli se na gospođu Stojanović.

TUŽILAC RE - PITANJE: Šta vam je ona rekla?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Rekla mi je da je bila u svojoj kući, i da su oni bili jedina kuća u 10 okolnih sela pored koje bi redovno, otprilike dva puta nedeljno, prolazila policijska patrola, kako bi videli da li su dobro.

TUŽILAC RE - PITANJE: Kažete da je to bila jedina kuća u 10 okolnih sela. Na šta mislite kada kažete „jedina kuća”? Da li mislite na njihovu nacionalnu pripadnost, ili nešto drugo?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Ona je rekla da su oni jedina srpska kuća u 10 okolnih sela. Ne znam da li je to zaista bilo tako, ali to je ono što mi je rekla.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li vam je rekla da li joj se nešto desilo, njoj ili njenoj porodici?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Nije navela konkretno datum, ali je rekla da je njen sin, koji je bio u poseti, svima rekao da uđu u kuću, i zatim je čula pucnjavu spolja, videla je pripadnike policije, i rekla je da je došlo do razmene vatre koja je trajala neko vreme, sve do večeri, i da su zatim odvedeni u Dečane/Dečan iz svoje kuće u Dubravi/Dubravë.

TUŽILAC RE - PITANJE: Ko su to „oni”, ko ih je odveo u Dečane/Dečan, i kada?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Ona, njena dva sina i unuče.

TUŽILAC RE - PITANJE: Kako su se oni zvali?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Ne sećam se imena unučeta. Jedan sin se zvao Vladimir. Drugi sin se zvao Mijat. Moguće je da je tamo bila i Dragoslava, nisam sigurna.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li vam je ona rekla, ili, da li vam je bilo ko rekao - između koga je došlo do te razmene vatre?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Ona to nije videla sopstvenim očima. Nije videla ko je tačno pucao, ali je znala da je ranije, tog dana, pucano na policiju. Porodica je zatim izgleda, a to mi je ona rekla, radio-vezom obavestila policiju, koja je zatim poslala još jednu patrolu.

TUŽILAC RE - PITANJE: Ko ih je odveo u Dečane/Dečan?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Pretpostavljam da je to bila policija.

TUŽILAC RE - PITANJE: U redu. Da li vam je rekla zašto su tamo otišli?

SUDIJA ORIE: Gospodine Re, ako svedok kaže: „Pretpostavljam da jeste”, onda morate da pitate svedoka koja je osnova za tu pretpostavku. Možda shvatate da mi od vas pokušavamo da saznamo pre svega šta ste lično primetili. Naravno, deo vašeg posla je bio da obavljate razgovore, tako da ćemo čuti i o tim razgovorima. Ali, ako vas pitamo ko ih je tamo odveo, i vi odgovorite da pretpostavljate da je to bila policija – onda se postavlja pitanje da li ste to pretpostavili zato što su vam oni to rekli, ili ste vi to sami zaključili na osnovu celokupne situacije. Znae, nama sve to mora da bude jasno, kako bismo znali na temelju čega –

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: Razumem.

SUDIJA ORIE: - vi kažete da je to verovatno bila policija. Ako se radi samo o pretpostavkama i zaključcima –

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: U redu.

SUDIJA ORIE: - onda moramo da se ograničimo na ono što nas više interesuje, a to je ono što ste sami mogli da primetite, i ono što je direktni ishod vaših intervjuja. Izvolite, nastavite, gospodine Re.

TUŽILAC RE - PITANJE: Mislim da Pretresno veće želi da razjasnimo koja je osnova za vašu pretpostavku. Rekli ste da verujete da je to bila policija. Da li možete da nam ukratko kažete zašto mislite da je to bila policija?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Osnova moje pretpostavke je, nisam zapravo sigurna, ali mislim da mi je to rekao njen sin. Svi oni su bili zajedno. Ne mogu ovde to da pronađem u beleškama. Ne vidim to u beleškama o razgovoru sa njom.

TUŽILAC RE - PITANJE: Šta ste saznali, ako ste uopšte nešto saznali, u pogledu njenih sinova, Dragoslava i Mijata?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: U to vreme je pomenula da je njen sin, Dragoslav, nekoliko dana ranije bio zaustavljen na putu, i da je pitan da li ima oružje.

TUŽILAC RE - PITANJE: Ko ga je zaustavio?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Naoružani ljudi.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li ste saznali ko su bili ti naoružani ljudi?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Rekla je da su ga pitali odakle je, pretresli njegovo vozilo, i pronašli pištolj.

TUŽILAC RE - PITANJE: Ono što me interesuje je da li vam je rekla ko su bili ti naoružani ljudi?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC RE - PITANJE: U redu.

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Rekla je da su to bili naoružani ljudi, i da su imali maske, kako je ona to opisala.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li vam je rekla bilo šta u pogledu toga šta se kasnije desilo sa Dragoslavom i Mijatom?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Kasnije, razgovarala sam i sa Dragoslavom, ali je do toga došlo puno, puno kasnije. Razgovarala sam sa jednim njihovim rođakom, koji se vratio u selo nekoliko dana kasnije, kako bi pokupio neke stvari. Mislim da se to odigralo sredinom aprila, ako se dobro sećam.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li ste razgovor vodili sredinom aprila, ili su vam rekli da se taj događaj tada odigrao?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Mislim da se taj događaj odigrao sredinom aprila, a ja sam sa njima razgovarala posle Uskrsa, neposredno posle Uskrsa.

TUŽILAC RE - PITANJE: Kažete da ste razgovarali sa jednim njihovim rođakom. Ko je bio taj rođak?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Da li mogu samo da pogledam kako se on zvao, pošto sam sad već malo umorna? Čini mi se da se zvao Stijović, ili nešto slično. Ali, znam da su se zajedno vratili u selo, po njegovim rečima, i tu su bili zadržani nekoliko sati. Bili su premlaćeni, i tada su vraćeni na put. I -

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li ste dobili bilo kakve informacije o tome ko ih je zadržao u pritvoru, i ko ih je premlatio?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Rekli su da je bilo naoružanih ljudi u Glođanu/Gllogjan. Oni su ih odveli u Glođane/Gllogjan, i tada sam prvi put čula ime za koje sam tada mislila da je Haradini ili Haradinaj.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li je i to zapisano u vašem dnevniku?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Da, jeste negde zapisano.

TUŽILAC RE - PITANJE: U kom kontekstu ste čuli ime Haradini ili Haradinaj?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Koliko se ja sećam, to je bilo u sledećem kontekstu. Navodno je to bilo lice koje su oni prepoznali, ili lice koje im je bilo poznato.

TUŽILAC RE - PITANJE: Šta vam je rečeno da se njima dogodilo?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Rečeno mi je da su oni odvedeni iz svoje kuće u neku kuću u Glođanu/Gllogjan. Tamo su ispitivani i premlaćeni. To posebno važi za Dragoslava Stojanovića.

TUŽILAC RE - PITANJE: Odakle ime Haradini ili Haradinaj u kontekstu svega toga o čemu nam govorite?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: To je ime koje su oni pomenuli.

TUŽILAC RE - PITANJE: U kom kontekstu su spomenuli to ime?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: U kontekstu toga da je to čovek koji je ulazio i izlazio iz te sobe, i koji je, kako je tada njima delovalo, imao neku vrstu vlasti.

TUŽILAC RE - PITANJE: O kakvoj sobi je reč?

SUDIJA ORIE: Gospođo, moram da vas prekinem za trenutak.

TUŽILAC RE: Izvinjavam se.

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: Da.

SUDIJA ORIE: Ono što ste nam upravo rekli je ono što je vama rekao taj rođak? Da li je to tačno?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: Da.

SUDIJA ORIE: Malo pre ste rekli „oni”.

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: Da.

SUDIJA ORIE: Rekli ste: „To je bilo ime koje su ,oni’ pomenuli.” Ja pokušavam da shvatim vaš iskaz što bolje mogu. Znači, ukoliko sam vas dobro shvatio, ovde rođak opisuje kako je on, zajedno sa drugim osobama koje ste pomenuli, bio odveden u kuću. Zatim navodite to ime koje su oni pomenuli, i meni uopšte više nije jasno da li je to ime koje vam je rođak pomenuo –

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: Da.

SUDIJA ORIE: - ili se to odnosi na nekog drugog. Milim vas da budete veoma precizni.

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: Da, pokušaću da budem precizna, ali je od tada proteklo već 8 godina.

SUDIJA ORIE: U redu, ali, ako se ne sećate, to nam i recite. Mi vas u potpunosti razumemo.

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: Izvinjavam se ako zbunjujem Pretresno veće. Nakon što se dogodio ovaj incident, ja sam razgovarala sa većim brojem ljudi. Ne istovremeno, ali svi razgovori su vođeni u vezi sa tom situacijom, i postojala je velika nervoza, zato što je veliki broj porodica napuštao svoja sela.

SUDIJA ORIE: Da li mogu ovde da vas zaustavim?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: Da.

SUDIJA ORIE: Rekli ste da ste razgovarali sa brojnim ljudima. Da li možete da nam kažete ko su bili ti ljudi?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: Da.

SUDIJA ORIE: Dakle, pomenuli ste već rođaka – ko su bili ostali ljudi sa kojima ste razgovarali?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: Samo trenutak, pokušavam da pronađem upravo one stranice u dnevniku koje se odnose na to.

SUDIJA ORIE: Slobodno.

TUŽILAC RE: Možda bih ja mogao da budem od pomoći Pretresnom veću. To je dokazni predmet 694 na spisku 65 ter, 20. strana tog dokaznog predmeta.

TUŽILAC RE: Možda možete da pogledate to što se nalazi na ekranu ispred vas, može vam biti od pomoći. Tu piše: „Stojanović Mijat, Dragoslav. Pre Uskrsa, krenuli smo sa dva vozila. Veselin Stijović, rođak, bio je sa nama kada smo primetili ova dva ili tri čoveka.” Sa kim ste vi tu razgovarali?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Razgovarala sam sa Mijatom, jer mi je rečeno da je Dragoslav tada bio u bolnici.

TUŽILAC RE - PITANJE: U informacijama koje ste zabeležili, pominje se neko ko se zove Nasim Haradinaj. Pominje se premlaćivanje, izbacivanje u dvorište, oduzimanje dokumenata, i tako dalje... –

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RE - PITANJE: - Da li vam je te informacije dao rođak?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Mislim da je ovo razgovor sa Mijatom. Takođe sam razgovarala i sa Stijovićem, ali u ovom trenutku ne mogu da se setim da li sam sa njim razgovarala tada, ili kasnije, u septembru, kada sam se vratila. Takođe sam razgovarala i sa Dragoslavom Stojanovićem, kada je izašao iz bolnice.

TUŽILAC RE - PITANJE: Kada ste se sreli sa ovom dvojicom? Da li se sećate kada? Izvinjavam se, mislio sam na Dragoslava Stojanovića. Kada ste se sa njim sreli?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Sa njim sam se srela kasnije tokom godine. Mislim da je to bilo u septembru, krajem septembra.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li ste zabeležili podatke o tom razgovoru u svojoj svesci?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Nisam to pronašla u svesci.

TUŽILAC RE - PITANJE: U vašim beleškama piše da ste 22. aprila bili u Beogradu, i da ste se sreli sa jednim čovekom romske nacionalnosti, koji se zvao Ramadan Uka, ili Nezaj.

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RE - PITANJE: Pod kakvim ste okolnostima sreli ovog pripadnika romske nacionalnosti u Beogradu?

SUDIJA ORIE: Gospodine Re, ukoliko upućujete svedoka da pogleda neki od delova svojih beležaka, Pretresno veće bi bilo htelo da sazna tačno na koje mesto mislite, kako bismo mogli to da pratimo. Uzgred, kada pominjete taj drugi dokument, čiju stranu 20 gledamo sada, onda je neophodno da se tome dodeli broj, jer to nije originalni dokument, koji smo imali pred sobom ranije. Gospođo sekretar, to će biti broj?

sekretar: Časni Sude, to će biti dokazni predmet P-2, označen za identifikaciju.

SUDIJA ORIE: Hvala, gospođo sekretar. Molim vas da pogledamo ovu stranu, i takođe vas molim da budete veoma precizni u svojim pitanjima. Možete da pomognete svedoku tako što ćete postavljati što detaljnija pitanja. Takođe, ako se ne varam, pogrešio sam kada sam rekao da je svedok naveo da je razgovarao sa više ljudi. Rekli ste da ste razgovarali samo sa nekoliko ljudi. Izvinjavam se, ja sam tu napravio grešku.

TUŽILAC RE: Trenutno gledamo dokazni predmet P-2, označen za identifikaciju.

SUDIJA ORIE: Da.

TUŽILAC RE: Gledamo donji deo prve stranice.

SUDIJA ORIE: Da, hvala vam za to uputstvo.

TUŽILAC RE: Takođe gledamo i gornji deo druge strane, ako vam je to od pomoći.

TUŽILAC RE - PITANJE: Tu piše: „22. april, Đakovica/Gjakovë, Uk Nexhaj iz Budisavaca/Budisavc, u blizini Peći/Pejë”.

TUŽILAC RE: Da li možemo da pogledamo gornji deo stranice?

TUŽILAC RE - PITANJE: Zašto ste obavili razgovor sa ovom osobom?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Razgovarala sam sa Ramadanom zato što je jedna romska organizacija iz Beograda, a više se ne sećam tačno ni kako su se zvali, to je svakako bilo neko romsko udruženje – oni su došli i rekli da je bilo romskih izbeglica sa Kosova, koje su se nalazile na određenom mestu. U pitanju je bilo jedno naselje od kartonskih kutija, nedaleko od reke Sava u Beogradu, i ja sam onda otišla da ih obiđem, i da vidim pod kakvim se okolnostima sve to odigralo.

TUŽILAC RE - PITANJE: Zabeležili ste podatke o tome da se pojavila tetka, i pitala: „Ko je?” na albanskom jeziku. Provaljena su vrata. Jedna osoba je nosila automatsko oružje. Da li ste dobili bilo kakve informacije o tome ko su bili ovi ljudi, ti ljudi koji su došli pred vrata sa automatskom puškom?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Ramadan je tvrdio da je poznao neke od njih, i nešto niže na toj stranici, možete da vidite imena, onako kako sam ih ja zapisala. To su imena koja sam čula od njega.

TUŽILAC RE: Da li možemo, molim vas, da pogledamo sledeću stranicu?

TUŽILAC RE - PITANJE: Na toj stranici su zapisana tri imena, koja sada vidimo na ekranu. Piše: „Vilson, Kitaj i Buq Veselaj.” Da li su to imena o kojima ste nam govorili?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RE - PITANJE: Ispod toga piše da su ostali pripadnici romske nacionalnosti bili u strahu od Albanaca. Kakve ste vi informacije dobili o tome na koje su Albance oni mislili?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: On je to tako rekao. Nije naveo ništa konkretnije. Nije naveo na koga tačno misli. Uglavnom je govorio o onome što se dogodilo njegovoj porodici, i o tome kako su pobjegli zbog pretnji i zato što se nisu osećali bezbedno, ukoliko bi ostali u Klini/Klině.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li vam je rekao zašto su se Romi plašili Albanaca?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: On je naveo, znate, neki drugi razlog. Rekao je da su se ljudi osećali ugroženim. Verovali su da je trebalo da izađu na izbore - na prethodne izbore, koje država nije priznala – ali se prevashodno plašio šta će se sa njima dogoditi, i osećao je bojazan zbog pretnji koje je primao.

TUŽILAC RE - PITANJE: Kada je govorio o Albancima, da li je govorio o Albancima uopšteno, ili o nekim konkretnim pojedincima ili grupama?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Ne bih želela da nagađam.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li ste bili u Beogradu sredinom aprila 1998. godine?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li je u medijima bilo bilo kakvih navoda koji su zainteresovali vašu organizaciju?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Da, postojao je čitav niz članaka tokom aprila, koji su se odnosili na različite porodice, koje su bile napadane u svojim selima. Obično su to bila sela u kojima je bilo svega nekoliko kuća. U ovom konkretnom slučaju, kada je reč o Ramadanu, na taj slučaj nas je uputila ta romska organizacija, jer su oni znali za njih, i pružili su pomoć toj porodici. Zapravo, to je bila neka vrsta prve pomoći.

TUŽILAC RE - PITANJE: U redu. Rekli ste da su različite porodice napadane u svojim selima. Šta pod time podrazumevate?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Različite porodice – to su porodice koje su živеле u više različitih sela, i ja sam kasnije, posle Uskrsa, vodila razgovore sa nekima od njih. Bilo je incidenata u vezi sa porodicom Jukić, ako se dobro sećam. Razgovarala sam sa sestrom te dvojice muškaraca. To su bila dvojica braće.

TUŽILAC RE - PITANJE: Ono što ja sada želim da saznam je sledeće – kada kažete „različite porodice”, da li je to u vezi sa njihovom nacionalnom pripadnošću, ili sa nečim drugim?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Najčešće su, u to vreme, to bile porodice srpske nacionalne pripadnosti.

TUŽILAC RE - PITANJE: Kada je vaša organizacija čula za te izveštaje u medijima, šta ste preduzeli?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Poslali su me u Dečane/Dečan, da pokušam da razgovaram sa nekim od ovih porodica.

TUŽILAC RE - PITANJE: I, gde ste otišli?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: U Dečane/Dečan.

TUŽILAC RE - PITANJE: Kada ste otišli?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Otišla sam dvadeset i nekog aprila. Mislim da je Uskrs bio 19. aprila. Ja sam otišla u utorak ili u sredu, posle Uskrsa -

TUŽILAC RE - PITANJE: Kako ste -

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: - te godine.

TUŽILAC RE - PITANJE: Kako ste otišli na Kosovo?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Otišla sam autobusom. Prvo do Prištine/Prishtinë, od Prištine/Prishtinë do Peći/Pejë, i od Peći/Pejë do Dečana/Dečan.

TUŽILAC RE - PITANJE: Šta ste primetili u vezi sa bezbednosnom situacijom na putu ka Dečanima/Dečan?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Prva stvar koju sam primetila je da je bilo mnogo pripadnika policije u policijskim stanicama. Otišla sam peške do mesta na kom sam ranije razgovarala sa nekolicinom ljudi. To su bile male, drvene barake, na mestu na kom se nekada nalazila neka vrsta omladinskog kampa.

TUŽILAC RE - PITANJE: U redu.

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Čula sam od ljudi iz Dečana/Dečan da su se neki seljaci koji su pobjegli iz svojih sela, nalazili na tom mestu. Ja sam krenula putem, i ponovo sam videla mnogo pripadnika policijskih snaga, i oni su me vratili nazad.

TUŽILAC RE - PITANJE: Ko vas je vratio?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Policija.

TUŽILAC RE - PITANJE: Na kom mestu kažete da su vas vratili?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Kada sem se penjala, uzbrdo, na mestu gde se ranije nalazio taj omladinski kamp, tu su me zaustavili. Zato sam se vratila u Dečane/Dečan, koji su bili na otprilike pola kilometra ili nešto dalje, i ljudi tamo su već bili čuli da se pojavio neko ko želi da razgovara sa njima, i tako sam sa velikim brojem njih razgovarala u Dečanima/Dečan.

TUŽILAC RE - PITANJE: U redu, ono što me zanima je policija koja vas je vratila.

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Aha.

TUŽILAC RE - PITANJE: Kuda ste se uputili, i zašto vas je policija vratila?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Ja sam išla u taj omladinski kamp, a policija me je vratila jer nisu želeli da idem tamo, pretpostavljam.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li su naveli razlog?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Ne, nisu mi ništa rekli o tome. Jednostavno sumi rekli da se vratim tamo odakle sam došla, i da mi neće dozvoliti da odem u kamp.

TUŽILAC RE - PITANJE: Kada je reč o tom konkretnom vašem putu na Kosovu, da li ste приметili da je prisutna i vojska?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Vojska? Ne, ne tom prilikom.

SUDIJA ORIE: Samo da razjasnim nešto. Kada govorite o policiji, da li govorite o redovnim policijskim snagama, ili...?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: Da, o redovnim policijskim snagama, o srpskoj policiji.

SUDIJA ORIE: U redu, izvolite, nastavite.

TUŽILAC RE - PITANJE: Sa koliko ste ljudi razgovarali u tom omladinskom kampu?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Nisam sa njima razgovarala u tom omladinskom kampu, jer sam se vratila u Dečane/Dečan. Mislim da sam razgovarala bar sa pet – šest ljudi, pojedinačno, jer sam -

TUŽILAC RE - PITANJE: Sačekajte, ići ćemo polako, korak po korak.

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Dobro.

TUŽILAC RE - PITANJE: Gde ste sa njima razgovarali?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Postojao je jedan mali kafić, odmah pored glavnog -

TUŽILAC RE - PITANJE: Kafić u Dečanima/Dečan?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Da, u Dečanima/Dečan.

TUŽILAC RE - PITANJE: Sledeće. Sa koliko ljudi ste razgovarali? Navedite mi samo broj.

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Pet ili šest, ne znam tačno.

TUŽILAC RE - PITANJE: Odakle su oni bili?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Bili su iz sela u okolini Dečana/Dečan.

TUŽILAC RE - PITANJE: Kojih sela?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Neki su bili iz Požara/Pozhar, neki su bili iz Ljumbarde/Lumbardh, a neki su bili čak, čini mi se, iz Papraćana/Prapacan. Uglavnom su bili iz tog kraja.

TUŽILAC RE - PITANJE: Koje su nacionalnosti bili ti ljudi?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Svi su bili Srbi po nacionalnosti.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li ste u svojoj svesci zabeležili to što su vam rekli?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RE - PITANJE: Kakav je bio efekat toga što su vam rekli o svemu što im se desilo, i zašto su tada bili u Dečanima/Dečan?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Postojalo je jedno opšte osećanje i atmosfera uznemirenosti. Neki od njih su bili zaustavljani i ranije, recimo, nekoliko dana pre toga. Neke od njih su naoružani ljudi odveli kako bi ih ispitivali, i zatim su bili pušteni. Postojalo je jedno opšte osećanje nesigurnosti, i većina njih je smatrala da ne može više da ostane u svojim selima, zato što je u njima nije bilo puno kuća. Vladalo je jedno opšte osećanje nesigurnosti.

TUŽILAC RE - PITANJE: Kada kažete da nije bilo puno kuća – na kuće porodica koje nacionalnosti mislite?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Kuća kosovskih Srba.

SUDIJA ORIE: Hteo bih da postavim jedno pitanje, gospodine Re. Rekli ste da je postojala jedna opšta atmosfera nesigurnosti, i da je većina njih smatrala da ne može više da ostane u svojim selima. Rekli ste da ste razgovarali sa pet ili šest ljudi. Znači, kada kažete „većina”, da li govorite o većini od tih pet ili šest ljudi, odnosno o četvorici od pet ili šest osoba sa kojima ste razgovarali - ili nam kažete da su oni rekli da većina ostalih ljudi, možda u sličnim, a možda i u različitim okolnostima - da ti ostali ljudi govore o nečemu što su opisali kao jednu opštu atmosferu i osećanje nesigurnosti? Ili nam govorite o većini ljudi sa kojima ste vi lično razgovarali?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: Većina ljudi sa kojima sam ja razgovarala je tvrdila da postoji osećanje nesigurnosti, sve veće nesigurnosti, da oni ne mogu da ostanu u svojim selima, i da su želeli da odu, a posebno ukoliko su imali decu.

SUDIJA ORIE: Da, ali, da li su govorili u svoje ime, isključivo, ili...?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Govorili su i u svoje ime, ali i u ime drugih, jer su to male sredine.

SUDIJA ORIE: Recite nam kako su se konkretno izrazili? Pretpostavljam da bi, ukoliko bi govorili u svoje ime, rekli nešto poput toga da osećaju da tu nije bezbedno i da ne mogu da ostanu.

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: Aha.

SUDIJA ORIE: Kako su o tome govorili u odnosu na druge ljude, kada su tvrdili da postoji jedno opšte osećanje nesigurnosti, prisutno i kod drugih ljudi?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: Pominjali bi... Na primer, jedan od tih ljudi – volela bih da mogu da nađem njegovo konkretno ime – rekao je da su ga zaustavili, i da je video naoružane ljude na traktoru, dva dana pre našeg razgovora. Mislim da se zvao Šćepanović, i da je bio iz Požara/Pozhar, ali ne mogu sasvim da se oslonim na svoje sećanje. Zatim, na primer, ta sestra dvojice braće Jukić je rekla da je nekoliko noći pre toga neko otvorio vatru na njihovu kuću, i da se, obzirom da imaju decu, nisu osećali bezbednim -

SUDIJA ORIE: Da, ali, da li su i dalje govorili u svoje ime?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: - ako bi ostali.

SUDIJA ORIE: Ono što ja pokušavam da ustanovim ovde je šta su oni tačno rekli u odnosu na tu opštu atmosferu i opšti osećaj drugih ljudi. Šta su vam o tome konkretno rekli? Pošto ste nam upravo rekli da nisu govorili isključivo u svoje ime, već i o drugim ljudima.

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: Da, tako su govorili - da je to bilo zato što su ljudi zaustavljani, zato što je bilo tih incidenata pucanja na njihove kuće, i da su jednostavno zbog toga osećali da ne mogu da ostanu. I, posebno bi se bojali kada bi pao mrak.

SUDIJA ORIE: Da.

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: Razgovarala sam sa jednim starijim čovekom, koji je bio zaustavljen. Mislim da je putovao još sa jednom svojom rođakom. Zaustavili su ih. Odveli su ih, ukoliko se tačno sećam, u Glođane/Gllogjan. Rekao je da nije bio maltretiran i da ga nisu zlostavljali, ali je tvrdio da su i on i njegova rođaka tamo zadržani nekoliko sati, i da su zatim bili pušteni. To je ono na osnovu čega je odlučio da je, bar za neko vreme, bezbednije da ode, i, kako sam ja to uopšteno shvatila, ljudi su mislili da će cela ta stvar da traje samo neko kraće vreme.

SUDIJA ORIE: Da. Znači, vaš odgovor se i dalje tiče svega što su vam ljudi govorili o tome zašto se osećaju nesigurnim?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: Da.

SUDIJA ORIE: Dobro. Molim vas, nastavite, gospodine Re.

TUŽILAC RE: Da li sada možemo da pogledamo šestu stranu ovog dokaznog predmeta?

TUŽILAC RE - PITANJE: Mislim da vi u svom dnevniku govorite o nekom ko se zove Uroš Labović?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Uroš Labović.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da.

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li je on bio jedna od osoba sa kojima ste razgovarali u tom kafiću u Dečanima/Dečan?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RE - PITANJE: Šta vam je rekao? Oprostite, prvo mi recite odakle je on bio.

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: On je bio iz jednog od tih sela. Ne mogu sada da se setim precizno. Ili iz Papračana/Prapacan, ili iz Požara/Pozhar, ili iz Ljubarde/Lumbardh - u svakom slučaju, jedno sela iz tog kraja.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li je bio Srbin?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RE - PITANJE: Šta vam je rekao?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Da li mogu da se poslužim svojim beleškama?

TUŽILAC RE - PITANJE: Naravno.

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Izvinjavam se, već sam malo umorna.

SUDIJE HOEPFEL: Da li vi, gospodine Re, možete da nam kažete koja je to stranica u originalu?

TUŽILAC RE: Mislim da mogu.

SUDIJE HOEPFEL: Da li je to original?

TUŽILAC RE: Original.

SUDIJE HOEPFEL: To bi moglo da bude od pomoći svedoku.

TUŽILAC RE: To je sada možda malo teže utvrditi.

SUDIJE HOEPFEL: Ja samo želim da olakšam posao svedoku. Onda bi svedok to mogao da pogleda na ekranu, svoj originalni rukopis. To bi joj bilo od pomoći.

TUŽILAC RE: Možda, ali, ona ima primerak u svojim rukama.

SUDIJE HOEPFEL: Da, ali ona u tom primerku mora da pronađe tačnu stranu, zar ne? To je moja poenta.

TUŽILAC RE: Da, u potpunosti se slažem sa vama. U idealnom slučaju, trebalo je da usaglasimo jedan i drugi primerak.

SUDIJE HOEPFEL: Ili, ako imamo ERN broj, to bi takođe moglo da bude od pomoći da se pronađe ta stranica.

TUŽILAC RE: Da, to može biti od pomoći. Mislim da nosi ERN broj, koji je oštampam crvenom bojom, to je ERN U-0030259.

TUŽILAC RE - PITANJE: Gospođu Anđelković, da li vam je taj broj od pomoći?
SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Da, čini mi se da ja imam nepotpun original, koji nema sve ono što postoji u prevedenoj verziji. Izvinjavam se.

SUDIJE HOEPFEL: Dobro, to bismo mogli da pokažemo na ekranu. Znači, oznaka je ERN U-0030259. To se trenutno nalazi na mom ekranu. Da, to je to, upravo to. Da li vam to pomaže?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: Da, mada... Da.

TUŽILAC RE - PITANJE: Možda bi vam sledeća strana pomogla?
SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Da, ako biste mogli.

TUŽILAC RE - PITANJE: To je broj ERN U-0030260.
SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Da, to je to.

TUŽILAC RE - PITANJE: Da li vam ovo osvežava pamćenje –
SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RE - PITANJE: - o gospodinu Laboviću?
SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Da, gospodin Labović je govorio o toj nesigurnosti, i zatim se raširila priča da niko ne zna šta se desilo sa više starijih ljudi koji su ostali u svojim selima.

TUŽILAC RE - PITANJE: Koje su nacionalnosti bili ti stariji ljudi?
SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Srpske nacionalnosti, srpski starci.

TUŽILAC RE: Da li možete ponovo da nam vratite engleski prevod na ekran, samo za jedan minut?

TUŽILAC RE - PITANJE: Na vrhu strane piše: „Da li su se ljudi ikada vratili u Babaloć/Baballog. Đurković, Popović” itd. Da li je to taj zapis?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RE - PITANJE: Zatim tu piše: „19. aprila, OVK kontroliše put Dečane/Dečan - Đakovica/Gjakovë. 20. aprila, izbeglice se vraćaju u Babaloć/Baballoq. 21. aprila, izbeglice u Babaloću/Baballoq je posetio UNHCR. 22. aprila, predviđena je poseta UNHCR-a iz Prištine/Prishtinë.” O čemu se tu radi?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: To je ono što smo pokušali da uradimo u Fondu za humanitarno pravo - pokušali smo da utvrdimo hronologiju događaja. To su saznanja i informacije koje smo dobijali iz različitih izvora, bez obzira da li su se nalazili u sredstvima javnog informisanja, ili smo to čuli od ljudi sa kojima sam ja razgovarala, ili od nekih mojih kolega, ili, čak, informacije koje smo dobili od drugih organizacija, kao što je UNHCR.

TUŽILAC RE - PITANJE: Ovo što se odnosi na 19. april - „OVK kontroliše put Dečane/Dečan - Đakovica/Gjakovë” – koji je izvor te informacije?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Tu je postojalo dva izvora informacija. Prvo, to je bilo u vestima i u novinama, a drugo, činilo se da je upravo to bio onaj vikend, ili odmah posle toga, kada je većina ljudi pobjegla iz svojih sela i otišla u Dečane/Dečan.

TUŽILAC RE - PITANJE: Vi ste vrlo konkretno i precizno napisali: „OVK kontroliše put Dečane/Dečan - Đakovica/Gjakovë.” Zašto ste zapisali taj veoma precizan podatak?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: To je bilo opšte poznato. To je nešto o čemu su ljudi pričali.

TUŽILAC RE - PITANJE: Koji ljudi?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Ljudi po selima.

TUŽILAC RE - PITANJE: Koje nacionalnosti su bili ti ljudi?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Srbi.

TUŽILAC RE - PITANJE: I, kada kažete da je to bilo „opšte poznato”, da li to znači da su vam o tome govorili ljudi sa kojima ste razgovarali, ili da ste to čuli na radiju, ili...?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Ono što smo čuli na radiju, i ono što su nam ljudi govorili.

TUŽILAC RE - PITANJE: Na koje ljude mislite kada to kažete?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ - ODGOVOR: Govorim o ljudima srpske nacionalnosti koji su živeli tu, u tom kraju, u ruralnim oblastima, po selima.

TUŽILAC RE - PITANJE: Sledeća stvar. Kada se kaže: „Izbeglice se vraćaju u Babaloć/Baballoq.”

SUDIJA ORIE: Pre nego što nastavimo, gospodine Re, svedok nam je malo pre rekao da je postojalo dva izvora. Prvi je bio iz štampe, a drugi izvor – rekla je da su oko 19. aprila, ili odmah posle toga, ljudi počeli da... Sačekajte, pokušavam da pronađem šta je tačno

rekla. Rekla je: „Prvo, dobili smo iz novina”, i drugo što je rekla, „to je bio vikend kada je većina ljudi pobjegla.” Znači, jedna od ovih stvari je izvor, a druga stvar koju je pomenula - nema nikakve veze sa izvorom. Sada, kada je reč o vrsti saznanja koja je vama neophodna da dođete do zaključka da OVK kontroliše put Dečani/Dečan - Đakovica/Gjakovë - to je jedan veoma složen zaključak koji treba izvesti. Zato, ukoliko ne budete dalje istraživali tom linijom, čini mi se – apsolutno vam ništa ne prebacujem, naravno, ali je dužnost ovog Pretresnog veća da tačno sagleda ono što ste vi primetili, i ono što su drugi konstatovali. Nama se čini da ste vi za osnovu imali ono što ste čuli od ljudi i videli po novinama, ali da niste znali tačno na temelju čega su ljudi došli do zaključka da OVK kontroliše put Dečani/Dečan - Đakovica/Gjakovë. Da biste to zaključili, morali biste tačno da znate ko je na tom putu, ko nije na tom putu, kako se kontroliše put, i da to nije samo glasina koja se širi, to da OVK kontroliše taj put. Zapravo, ja vas pitam da li je postojalo nešto više od toga, nešto konkretno što vam je rečeno. Na primer: „Ljudi su mi rekli da se na svaka 2 kilometara tog puta nalazi punkt.” Ono što želim od vas da saznam je da li ste nešto konkretno sami videli, pa imate konkretna saznanja na toj osnovi, ili imate konkretna saznanja od drugih osoba, koja su vam preneti, kojima biste mogli da objasnite zašto ste izveli taj zaključak, odnosno zašto su svi mislili da OVK kontroliše put Dečani/Dečan - Đakovica/Gjakovë. Da li možete to konkretno da nam kažete?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ: Da, ne mogu da kažem da imam nešto konkretno, kako vi to kažete. Ovo sam čula od ljudi iz tog kraja.

SUDIJA ORIE: Neznajući tačno na osnovu kojih raspoloživih saznanja su vam ti ljudi to rekli?

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ: Pa, ne, zapravo ne.

SUDIJA ORIE: Da.

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ: Jedina stvar za koju je bilo sigurno da je tačna, jeste to da su oni pobjegli iz svojih sela, i da su bili u Dečanima/Dečan.

SUDIJA ORIE: Da.

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ: To je ono što ja konkretno mogu da kažem.

SUDIJA ORIE: U redu, znači, tamo ste se sreli sa njima –

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ: Da.

SUDIJA ORIE: - i oni su vam rekli da su pobjegli iz svoji sela.

SVEDOKINJA ANDELKOVIĆ: Da.

SUDIJA ORIE: Gospodine Re, pošto smo razjasnili ovo pitanje, molim vas da imate sledeću stvar na umu, kada se budete bavili drugim događajima koje su ovde navedeni. Pre svega, prvo treba da utvrdite da li svedok ima neka konkretna saznanja, a ako ne – vi zapravo to već znate, mislim da sam bio dovoljno jasan. Izvolite, nastavite.

TUŽILAC RE - PITANJE: U sledećem redu piše: „21. april, izbeglice se vraćaju u Babaloć/Baballoq.” Na koje izbeglice se to odnosi?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: „Izbeglice se vraćaju u Babaloć/Baballoq” se odnosi na ljude koji su bili smešteni u jednom malom naselju koje je izgradio UNHCR. To su uglavnom bili ljudi iz Albanije - Srbi i Crnogorci iz Albanije.

TUŽILAC RE - PITANJE: A šta su oni tamo radili?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Tražili su utočište, mislim, kada su izbili nemiri u Albaniji par godina pre toga. Ne sećam se tačno kada, mislim da je bilo 1996. ili 1997. godine.

TUŽILAC RE - PITANJE: U redu.

TUŽILAC RE: Da li možemo sada da pogledamo tu stranu malo niže?

TUŽILAC RE - PITANJE: Tu piše: „Kidnapovani Srbi, Slobodan Radošević, Miloš Radunović, Milica Radunović, Milovan Vlahović, Milka Vlahović, Dara Vujošević, Vukosava Vujošević, Branko Stematović.”

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Mislim da bi trebalo da piše Branko Stematović.

TUŽILAC RE - PITANJE: Stematović.

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Mislim da je tako.

TUŽILAC RE - PITANJE: Hvala. Zašto ste to napisali? Šta je tu bio izvor vaših saznanja? Šta vam je ko rekao?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: To je jedna rekapitulacija imena koja su meni data. Dali su mi ih neki od ljudi sa kojima sam razgovarala, i još jedna koleginica. Ona je takođe dobila takva saznanja razgovarajući, čini mi se, sa porodicom Vlahović, ili sa njihovom ćerkom.

ADVOKAT HARVEY: Časni Sude?

SUDIJA ORIE: Da, gospodine Harvey?

ADVOKAT HARVEY: Oprostite, molim vas, zbog ovog neobičnog prekida, ali malo mi je teže da pratim odakle se, iz ove originalne beležnice, sve to izvodi, obzirom da nemam jezičku sposobnost da je pratim u originalu. Kada pogledam ovu originalnu beležnicu, stranu pod brojem ERN U-0030260, na mestu gde se preklapa sa ERN U-0030259, iz nekog razloga, čini mi se da tu nedostaje čitav jedan deo. Nisam zato

siguran da li ono što je fotokopirano za naše potrebe tačno odražava ono što svedok ima pred sobom, odnosno ono što stoji u originalnoj beležnici. Ukoliko to nije slučaj, onda je nešto veoma zbunjujuće u ovome što mi imamo pred sobom. Ne znam da li bi to moglo da se prikaže na ekranu, kako biste videli sa kakvom se teškoćom ja zapravo suočavam.

SUDIJA ORIE: Vi, znači, pokušavate da pronađete spisak imena. Jasno mi je. Ne možete to da pronađete na ovim stranicama.

ADVOKAT HARVEY: Tako je.

SUDIJA ORIE: Pitam se, možda biste vi, gospodine Re, mogli da nam pomognete, jer za očekivati je da bi jedna stranica, koja se isključivo sastoji od spiska imena i godina rođenja, trebalo da može da se pronađe. Da li možete da nas usmerite?

TUŽILAC RE: Svakako ću pokušati.

SUDIJA ORIE: Izvolite.

TUŽILAC RE - PITANJE: Gospođu Anđelković, pogledajte, molim vas, svoju beležnicu, odnosno vašu kopiju beležnice. Gde se tu, u njoj, nalaze imena kidnapovanih Srba? U verziji na engleskom jeziku, čini se da je te direktno posle iskaza o kom ste upravo govorili, o susretu sa gospodinom Jovom Slava... – izvinjavam se, posle iskaza o putu, o izbeglicama, itd.

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ - ODGOVOR: Ja ću pokušati to da pronađem, ali mi se čini da ni kopija koju ja imam ne sadrži sve što se nalazilo u tim beleškama. Zato stvarno nisam sigurna. Pokušaću da pronađem.

SUDIJA ORIE: Da li je ta kopija koju vi imate pred sobom – da li je to samo kopija originala, ili se tu pojavljuju i neki dugi brojevi na svakoj stranici?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: Da, ima tih dugačkih brojeva, koji su odštampani na svakoj stranici.

SUDIJA ORIE: Onda nam, molim vas, recite – upravo smo razgovarali o onome što se desilo 19. i 20. aprila, o povratku izbeglica, itd. – na kojoj strani vi to tačno nalazite, i zatim nam recite broj koji je odštampan na toj stranici.

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: Pokušaću, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Da.

TUŽILAC RE: Mislím da sam ja to pronašao.

SUDIJA ORIE: Izvolite, gospodine Re.

TUŽILAC RE - PITANJE: Mislim da je broj ERN 003027 – oprostite, ERN U-0030273 i 274.

SUDIJA ORIE: Dobro, pokušaću to da pronađem.

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: Ja to uopšte nemam, časni Sude, u ovom svom primerku.

SUDIJA ORIE: Dobro, u redu. Molim vas da nam navedete broj strane. Da li ste našli mesto gde se pominje 19. april?

TUŽILAC RE: Mi, u stvari, imamo originale ovde, a imamo i kopije, ako to može da bude od pomoći Pretresnom veću.

SUDIJA ORIE: Da, dobro, ali mi pokušavamo tačno da lociramo broj ERN 0030273. Samo da vas obavestim, gospođo Anđelković, pošto vidim da pred sobom imate svežanj foto-kopija, koje počinju odštampanim ERN brojem, koga nema na naslovnoj stranici, ali se čini da je to zapravo samo naslovna stranica te sveske. Prva strana sa vašim rukopisom je označena sa ERN U-0030163. Znači, ako gledamo samo poslednje tri cifre, to su brojevi od 163 pa sve do, uključujući i 253. Nisam proverio da li su sve stranice ovde, ali, na prvi pogled, čini mi se da ovo pokriva taj opseg stranica koji sam naveo. Dakle, svedok nema pred sobom izvornu verziju o kojoj ste govorili. Sada, gospodine Harvey, upućujem vas da pogledate stranice 273 i 274, ako se ne varam. Pokušavam i sam to da pronađem. Da li možemo da prikazemo verziju na engleskom jeziku na ekranu? Na osnovu onoga što vidim... Molim da se prikaz pomeri malo naviše. Mislim da smo utvrdili koji je problem sa kojim ste suočeni, gospodine Harvey, jer u donjem delu izvorne verzije stranice 273 vidimo imena. Pored prvog imena stoji „rođen 1943. godine”. Zatim, kod druge osobe piše „60 godina”. Na osnovu ovoga što ja vidim, tu, manje – više prepoznajem reč „Srbi” – ne znam da li piše „kidnapovani”. Sada, ono što je iznad toga - očekivali bismo da tu imamo jedan red bez datuma, a zatim iznad toga, red u kom piše bar 21. i 22. Iznad toga, „22. april”, zatim „21. april”, pa „20. april”, a to ne vidim iznad ovog dela koji se odnosi na otete Srbe, gospodine Re. Zato mi se čini da ono što je predloženo kao prevod izvorne verzije – zapravo nije prevod onoga što vidimo na stranici 273. Ja sada navodim samo tri poslednje ERN cifre. Da li me razumete?

ADVOKAT HARVEY: Hvala, časni Sude, na vašoj pomoći. Ako ništa drugo, onda bar na tome što ste pronašli ovaj pasus. Ja ne bih rekao da sam stručnjak za rukopise, ali se pitam da li je ovo zaista svedokov rukopis.

SUDIJA ORIE: Hajde da onda vidimo BHS verziju na ekranu, kako bi svedok mogao to da prati. Gospođo Anđelković, ovo nema veze sa vama - mi sada govorimo o prevodu dokumenata koje ste dostavili, i ukoliko bude bilo kakve zabune, vi svakako niste krivi za to. Sada imamo izvornu verziju.

SUDIJA HOEPFEL: Da li možemo da se vratimo na stranicu koja se završava brojem 259? Mislim da je to mesto koje smo prethodno videli, i sada možemo da postavimo pitanje ko je vodio te beleške.

SUDIJA ORIE: Da.

SUDIJA HOEPFEL: Prvo, da li biste mogli da nam kažete da li ste vi napravili sve ove beleške, ili je više osoba pravilo te beleške? Jer, ovde vidimo da u poslednjem redu piše: „Incident na granici”, ali na engleskom jeziku.

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: Da, na dnu stranice.

SUDIJA ORIE: Da, mislim da vi to sada možete da vidite -

SUDIJA HOEPFEL: Stranica 259.

SUDIJA ORIE: Da, mislim da je to sada na vašem ekranu. Bar se nadam da jeste.

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: Da.

SUDIJA ORIE: Molim da se pomeri malo ka dole. Vidimo datume, i vidimo delove –

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: Da.

SUDIJA ORIE: - o kojima ste govorili u svom odgovoru.

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: Da.

SUDIJA ORIE: Da li je ovo vaš rukopis?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: Da, to je moj rukopis.

SUDIJA ORIE: Uključujući i ono što piše na engleskom jeziku, pri dnu stranice?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: Da.

SUDIJA ORIE: Molim da sada pogledamo stranicu 273. To je stranica koju niste imali na raspolaganju. Da li i na toj stranici prepoznajete svoj rukopis?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: Da, ali neke reči su napisane ćirilicom –

SUDIJA ORIE: Da.

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: - a neke latinicom.

SUDIJA ORIE: Da, to vidim. Ali, vi ste napisali i jedno i drugo?

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: Da, i jedno i drugo.

SUDIJA ORIE: Molim da se stranica malo pomeri ka dole. Tako. Gospodine Re, čini mi se da smo, kada je reč o prevodu koji smo videli na ekranu, preskočili sa stranice 259 na stranicu 273. To je, bar, zaključak koji za sada možemo da izvedemo. Možda bi trebalo da napravimo pauzu, kako biste to mogli da ispitajte, ili imate objašnjenje sada?

TUŽILAC RE: Imam. Reč je o selektivnom prevodu. Ko god da je to preveo ili tražio da se to prevede pre nekoliko godina, tražio je da samo neki pasusi budu prevedeni. Sve to nije bilo pregledano do pre nekoliko dana.

SUDIJA ORIE: Da li je Odbrana bila svesna da je dobila samo prevode određenih pasusa, u kojima se jasno navodi o kojim stranicama je reč, jer bismo onda očekivali da bude naznačen ERN broj pasusa koji je preveden, kako bi bilo moguće napraviti vezu između izvorne verzije i prevoda? Vidim da svi odrično odmahuju glavama. Vi ste bili prvi, gospodine Emmerson. Zatim gospodin Guy-Smith. Budući da je gospodin Harvey pokrenuo ovo pitanje – pretpostavljam da se i on pridružuje tom zajedničkom gestu odričnog odmahivanja glavama?

ADVOKAT EMMERSON: Časni Sude, mislim da ćete se prisetiti da su to dokumenti koji su obelodanjeni tek prošle srede, uveče.

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT EMMERSON: To su, znači, dokumenti za koje smo tražili prevod, a kada smo ga na kraju dobili, nismo dobili i objašnjenje da to nije kompletan dokument. Sada prvi put to čujemo.

SUDIJA ORIE: Da.

TUŽILAC RE: Sa stanovišta Tužilaštva, mogu da kažem da ja nisam razgovarao sa svedokom sve do par sati pre nego što je ona ušla u sudnicu.

SUDIJA ORIE: Da.

TUŽILAC RE: Danas mi je rečeno da se radi o selektivnom prevodu

SUDIJA ORIE: Da.

TUŽILAC RE: Ja sam jednostavno zaboravio to da kažem Odbrani. Ja prelazim preko ovoga na slepo, kao što je verovatno i očigledno. Nisam imao priliku da uporedim originale sa tekstom o kome govorim sa svedokom. To je nezgodna situacija. Obično bismo se pripremili za ovakvog svedoka dugo.

SUDIJA ORIE: Da.

TUŽILAC RE: Nismo imali mogućnosti.

SUDIJA ORIE: Da.

TUŽILAC RE: Mogu samo da se izvinim svojim kolegama u sudnici zbog ovog previda. Ja, jednostavno, u ovom trenutku ne mogu ništa da uradim u vezi sa tim. Ukoliko Odbrana traži odlaganje, ja se tome svakako neću protiviti u vezi sa ovim svedokom.

SUDIJA ORIE: Da li postoji neki način da se u elektronskoj sudnici vidi da li se radi o prevodu ukupnog dokumenta, ili o selektivnom prevodu? Vidim da uz dokument piše „original”, zatim „ET” i broj, a zatim „prevod” i isti taj broj. Interesuje me kako Odbrana uopšte može to da utvrdi na bilo koji drugi način. Očekivali bismo da, ukoliko ima delova koji su izostavljeni, onda nešto u tom smislu bude i naznačeno.

(Pretno veće i Sekretarijat se savetuju)

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Gospođo Anđelković, najpre se izvinjavam što morate do slušate o mnogim problemima koje niste vi izazvali. Takođe ste rekli nekoliko puta i da ste malo umorni. Zato predlažem da sada napravimo pauzu. Nadam se da će vam to pomoći, i da ćemo vaše glavno ispitivanje završiti posle pauze. Ali, svakako, danas nećemo raditi posle sedam sati. Pretresno veće će, takođe, tokom pauze razmotriti nekoliko proceduralnih pitanja. Među njima će biti i ovo pitanje. Jasno mi je da biste, da ste pažljivo pregledali brojeve, utvrdili da za sve stranice u originalu ne postoji i odgovarajući prevod na engleskom jeziku. Istovremeno, moram odmah da dodam da, ukoliko stavite prevod teksta na jednu stranu, a on potiče sa dve potpuno različite stranice u izvornoj verziji, onda zaista nije lako ponovo sklopiti taj mozaik. Makar smo razjasnili šta imamo pred sobom. Da, gospodine Harvey?

ADVOKAT HARVEY: Imamo još jednu poteškoću do koje je došlo usled ovoga, i svedok, naravno, nije kriv za to.

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT HARVEY: Ono što nam je Tužilaštvo predočilo, za šta smo verovali da je hronološki uređeno - i malo pre smo videli one datume s kraja aprila, a poslednji je, mislim, bio 23. ili 24. april – sada se ispostavlja da je to zapravo jedna gomila informacija koju je svedok dobio kao posmatrač za ljudska prava, istražujući šta se dešavalo, ili ono za šta se veruje ili sumnja da se desilo nekim Srbima iz tog kraja, i tu se odjednom pojavljuje reč „kidnapovani”. Da li su se te otmice odigrale krajem aprila, ili

se one pominju negde kasnije u svesci, što znači negde sredinom maja? Budući da te stranice nisu po redu, cela priča odjednom postaje sumnjiva.

SUDIJA ORIE: Da, jasno mi je da je pitanje hronologije relevantno i važno za vas. Možda biste tokom par minuta na pauzi mogli da razgovarate sa gospodinom Reom, kako biste zajedno mogli da pomognete Pretresnom veću da izbegne zabunu u pogledu ovih stvari. Sada ćemo napraviti pauzu, i nastavićemo sa radom u 18:05 h.

(pauza)

SUDIJA ORIE: Predlažem stranama da sada nastavimo sa ispitivanjem svedoka, a da poslednjih 10 minuta pretresa sačuvamo za neka proceduralna pitanja, uključujući i informaciju koju smo upravo primili, i da probamo sa time da završimo za tih 10 minuta. Gospodine Re.

TUŽILAC RE: Časni Sude, kao što je već možda očigledno, Tužilaštvo ima poteškoća da završi sa ispitivanjem ovog svedoka, iz razloga koji su postali očigledni tokom poslednjih sat vremena. Mislim da, kada je reč o ovom svedoku, ja ne bih mogao na valjan način da je ispitam, ukoliko glavno ispitivanje treba da se nastavi i završi večeras. Zato, nažalost, moram da zatražim da se odloži glavno ispitivanja ovog svedoka, kako bismo rešili probleme sa njenim dnevnikom i prevodima –

SUDIJA ORIE: Da.

TUŽILAC RE: - i da onda možda završimo sa glavnim ispitivanjem kasnije.

SUDIJA ORIE: Da li mogu prvo da vam postavim sledeće pitanje? Naravno, svedoče, vi ste i ovog puta nevinu žrtvu onoga što se dešava u ovom postupku, i zaista mi je žao zbog toga. Gospodine Re, da li to znači da ste, pripremajući se za glavno ispitivanje, vi imali sve relevantne stranice na koje ste želeli da se pozovete, i da ste ih imali na raspolaganju na oba jezika, zar ne?

TUŽILAC RE: Da budem iskren - ne. Upravo u tome i jeste problem. Problem sa kojim sam suočen je to da, obzirom da pozivamo svedoke izmenjenim redosledom, i to na ovakav kompresovan način, mi nismo bili u stanju da se pripremimo na odgovarajući način za ovog svedoka i svedoka koji je trebalo da bude svedok broj 1. Imamo poteškoće sa svedocima iz baze zločina. Imamo jednog svedoka, koji je već ovde i koji je spreman da svedoči sutra ujutru, i drugog koji će stići sutra uveče. On će moći da svedoči sledećeg dana. Imamo mnogo veće probleme sa tom vrstom svedoka, jer sa njima prelazimo preko uopštenih materijala. Izgleda, kako sam saznao malo pre, da je napravljen selektivan prevod dokumenata za ovog svedoka, i ja jednostavno nisam imao priliku da uporedim original na srpskom jeziku sa onim što smo mi izabrali, i što je uneto u elektronsku sudnicu. Ja nisam toga bio svestan do malo pre. Kao što sam rekao prošle

nedelje, naš sistem nije savršen. Ja ne mogu puno da uradim u vezi sa tim sada, u 18:10 h., kako bih popravio situaciju.

SUDIJA ORIE: Dakle, vi nam kažete da nemate brojeve stranica na engleskom jeziku, kako one mogle da se uporede sa verzijom na BHS, ako bude potrebe za tim?

TUŽILAC RE: Ne.

SUDIJA ORIE: Mi smo uspjeli da pronađemo jednu stranicu, ali nam je bilo potrebno puno vremena za to. Recite nam, onda, šta bi bio vaš predlog? Kada mislite da možete da rešite ove probleme?

TUŽILAC RE: Pa, ne znam. To zahteva da se vratimo i pregledamo dnevnik.

SUDIJA ORIE: Biću veoma praktičan. Naravno, jasno mi je da vam treba vremena. Da li vi predlažete da sada prekinemo glavno ispitivanje svedoka, i da joj kažemo da ne možemo da nastavimo sa njenim ispitivanjem u roku od narednih par dana, tako da bi onda ona mogla da se vrati kući, pa bismo je mi pozvali da se vrati kada vi budete spremni u potpunosti? Da li je to ono što vi predlažete? Vidim da će svakako biti problema i sa unakrsnim ispitivanjem. Dakle, ne radi se samo o jednom ili dva dana, kako stvari sada stoje.

ADVOKAT EMMERSON: Časni Sude, ako mi dopustite, rekao bih dve stvari.

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT EMMERSON: Ja -

SUDIJA ORIE: Ne, ja sam pitao gospodina Rea koji je njegov predlog, i zatim sam rekao da ću vam, ukoliko mi budete rekli da to odgovara našoj situaciji, dozvoliti da -

ADVOKAT EMMERSON: Ja sam spreman da sutra ispitam svedoka na temelju onoga što je Tužilaštvo navelo kao relevantne pasuse.

SUDIJA ORIE: U redu. Gospodine Re, sada se ponovo obraćam vama. Da li vi predlažete da, uz puno izvinjenje, zamolimo svedoka da se kasnije vrati? Naravno, prvo treba da utvrdimo kakav je stav Odbrane o tome, ali, da li je to ono što nam vi predlažete?

TUŽILAC RE: Da. Ja ne bih mogao sutra da nastavim.

SUDIJA ORIE: Ni prekosutra?

TUŽILAC RE: Ne.

SUDIJA ORIE: Znači, ne možemo da tražimo od svedoka da ovde ostane čitav vek. Znači, predlog je da prekinemo, da se svedok vrati kući, i posle ponovo vrati u Hag. Ne znam da li je primereno da o tome govorimo u prisustvu svedoka. Gospođu Anđelković, kao što ste verovatno primetili, suočeni smo sa većim problemima, koji se odnose na logistička pitanja pripreme vašeg svedočenja. Ja ne želim to po peti put da ponavljam, ali vi, zaista, uopšte niste odgovorni za to što se desilo.

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: Hvala, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Želeo bih da porazgovaram sa stranama o tome kako dalje treba da postupimo. Možda će strane želeti da komentarišu izvesna pitanja, za šta smatram da nije primereno da vi budete prisutni i to čujete.

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: Da.

SUDIJA ORIE: Možda će vam to prijati, ili će vas zbuniti – kakogod, ja predlažem da vi za trenutak napustite sudnicu, dok se mi ne dogovorimo o tome kako ćemo dalje postupiti. Čim donesemo odluku, mi ćemo vas, naravno, o tome smesta obavestiti.

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: Hvala, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Molim vas da sledite gospođu poslužitelja.

(svedok napušta sudnicu)

SUDIJA ORIE: Pretresno veće bi najpre želelo da sasluša Odbranu. Kakav je njihov odgovor na predlog koji je iznelo Tužilaštvo? Naravno, uzeli smo u obzir i to da ste spremni da unakrsno ispitujete svedoka sutra.

ADVOKAT EMMERSON: Časni Sude, ja bih želeo ovo da postavim u određeni kontekst. Već ranije sam rekao da sam zabrinut, u velikoj meri, zbog administrativnih pitanja za ovu nedelju i pozivanja svedoka. Samo ću ukratko rezimirati. Na kraju, posle konkretnih zahteva, dobili smo ove prevode veoma kasno, u sredu uveče. Tada sam takođe naznačio, u četvrtak, da ćemo pokušati da pregledamo ovih 800 strana, da utvrdimo koliko su one relevantne, i uspeli smo da ih svedemo samo na sveske. Od tada, naši resursi su bili posvećeni pripremi detaljnog podneska o prihvatljivosti materijala, i pretraživanju tih svezaka za potrebe unakrsnog ispitivanja. Tužilaštvo je odlučilo da izabere ova dva svedoka kao svoje prve svedoke. Oni su, potom, odustali od svedoka SST7/28. Odlučili su da tog svedoka pozovu kasnije. Ovog jutra, gospodin Re je očigledno znao su ovi prevodi selektivni, i, uprkos tome, odlučio je da počne sa glavnom ispitivanjem svedoka, i to na osnovu tih selektivnih prevoda, za koje je znao da su selektivni, a da o potencijalnim problemima koji bi iz toga mogli da proisteknu - nije obavestio ni Pretresno veće, ni Odbranu. Nije nas obavestio da je posao na koji smo

potrošili veliki deo vremena od prošle srede, od kada smo primili ove beleške – uzaludan, ili da bi mogao da bude uzaludan. On je mogao i morao ovaj zahtev da podnese pre nego što je svedok doveden, jer je morao biti svestan svega toga. Ja ne bih želeo sada da budem grub, ili da kažem nešto neprijatno Tužilaštvu, ako mogu tako da se izrazim. Znamo sa kakvim se teškoćama i oni suočavaju. Ali, ovo već postaje obrazac u ponašanju, i naš stav je sledeći. Kao posledica zahteva koji je gospodin Re sada podneo, on predlaže da spisak svedoka bude promenjen, i da sutra svedoči svedok iz baze zločina, za koga mi nemamo beleške sa pripremnog sastanka, i čije unakrsno ispitivanje nije u potpunosti pripremljeno, i materijal u vezi sa tim svedokom nije unet u bazu, jer smo radili pod pretpostavkom da će ovi zahtevni i teški svedoci biti prva dva svedoka Tužilaštva. Sada se nalazimo u situaciji da zavisimo od odluke Pretresnog veća o tome kako će postupiti po zahtevu gospodina Rea. Iznenađujuće je da je on odlučio da svoj predlog podnese na ovakav način, i to sada, u svetlu toga kako je postupao u vezi sa tim do ovog trenutka. Ono što moram da kažem je da će posledica biti to da bilo koji svedok koga pozove sutra, može da bude unakrsno ispitivan tek narednog dana, jer će nam biti potrebno vreme da se pripremimo za unakrsno ispitivanje tokom noći, i da unesemo sve materijale u bazu podataka, a nemamo čak ni beleške sa pripremnog sastanka za tog svedoka. Imamo samo polovinu beleški sa pripremnog sastanka, ali ne i drugu polovinu, koja je od ključnog značaja. Zbog toga insistiram da se ova vrsta ponašanja izbegne u budućnosti. To je razlog zbog kog sam 5. februara predložio da se organizuje razmena materijala između strana u ovom predmetu, radi pripreme za svedoke koji će biti ispitivani *viva voce*, i želeo bih da bude savršeno jasno da je naš stav to da nije pravično očekivati da Odbrana unakrsno ispituje svedoke, ukoliko nije bar dva dana unapred obavешtena o tome kada će ti svedoci biti pozvani da svedoče pred Sudom, i ukoliko nismo dobili potreban materijal za unakrsno ispitivanje. Nevezano za bilo šta drugo, ovo je naš stav o pripremi za unakrsno ispitivanje bilo kog svedoka. Međutim, dodatne komplikacije oko toga da je neophodno najaviti 24 sata unapred da će se materijal uneti u elektronsku sudnicu – tehnički su neophodne za efikasno rukovođenje ovim postupkom. Prema tome, kako god pogledamo situaciju, Tužilaštvo je do sada imalo četiri svedoka. Prva četiri svedoka, koje su predložili da pozovu su: Peter Boukaert, Pukovnik Crosland, SST7/28, i ovaj svedok. Odustali su od prva tri svedoka, dok smo mi radili na pripremi za te svedoke, a sada se predlaže da se odustane i od ovog svedoka, i to na pola glavnog ispitivanja. Na Pretresnom veću je da odluči kako da reaguje.

SUDIJA ORIE: Hvala gospodine Emmerson. Da li neko od drugih advokata Odbrane želi nešto da doda?

ADVOKAT GUY-SMITH: Mislim da je sve ovo dobro sročeno, i ne vidim potrebu da bilo šta dodam u ovom trenutku.

SUDIJA ORIE: U redu. Gospodine Harvey?

ADVOKAT HARVEY: Ja, takođe, nemam nameru ništa da dodam ovom prilikom, časni Sude.

SUDIJA ORIE: U redu. Gospodine Re, Pretresno veće će morati da odluči da li da kaže Odbrani da, čim budu spremni, i čim vi završite glavno ispitivanje, oni treba da nastave sa unakrsnim ispitivanjem svedoka – to je jedna mogućnost, i to je predlog Odbrane. Druga mogućnost je ona koju ste vi predložili. Vi ste rekli, pokušavam tačno da citiram vaše reči – samo trenutak, želim da pokušam da pronadem tačno kako ste se izrazili. Da. Rekli ste da ste suočeni sa teškoćama. Rekli ste da niste bili u mogućnosti da se pripremite za ovog svedoka, niti za svedoka koji je trebalo da bude svedok broj 1, na način na koji je trebalo da se pripremite, kako biste valjano dokazivali navode iz optužnice. Da li je tačno da je veliki deo zbrke mogao da spreči da ste nam rekli za ovo ranije? U poslednjih nekoliko dana smo raspravljali o tome da će se pojaviti nove sveske, novi materijal, koji nije preveden, i Odbrana tvrdi da ima pravo na pristup punom prevodu tih materijala, kako bi mogla da se pripremi. Sada, međutim, vidimo da veliki deo tih svezaka nije preveden. Vi ste toga bili svesni. Mi smo proveli pola sata pokušavajući da utvrdimo šta svedok ima u svojim rukama i gde je problem, i ja sam vas zamolio da na to odgovorite. Vi ste, onda, jednostavno rekli: „Pa, ovo je selektivni prevod.” Vi ste mogli da ustanete već na samom početku ove zbrke, i da kažete: „Da li mogu odmah da vam pružim objašnjenje? Nisam vas obavestio. Nisam obavestio ni Odbranu o tome da je prevod selektivan.” Prema tome, sada se nalazimo u takvom položaju da bismo želeli da znamo sledeće - šta ste tačno podrazumevali time kada ste rekli: „Ukoliko zaista želimo da, na valjan način, zastupamo predmet i dokazujemo navode optužnice.” To su krupne reči za nešto što izgleda kao nedovoljna priprema. Da li možete, molim vas, da nam kažete šta se tačno dogodilo? Naravno, imajte istovremeno na umu i dosadašnji tok glavnog ispitivanja. Svakako se sećate da se, u određenom trenutku, pojavio veliki broj pitanja o tome šta se dogodilo 19. aprila, i na kraju se sve svelo na: „To su svi govorili, i to smo pročitali u štampi.” Zbog toga se, takođe, pitam šta bismo mogli da očekujemo, kada ne bismo imali ovu vrstu problema. Jer, to pitanje je postavljeno neposredno pre nego što je ovaj problem iskrasao. To je iskustvo koje smo stekli - vi, Pretresno veće i Odbrana. Zbog toga se pitam na šta ste tačno mislili kada ste govorili o tome da navodi iz optužnice treba da se predstave i dokazuju na valjani način. Želim da kažem – šta bi se dogodilo ukoliko ne bismo prihvatili vaš predlog? Ne sa praktične tačke gledišta, već kakva bi bila šteta, za koju vi tvrdite da bi nastala?

TUŽILAC RE: Šteta bi se sastojala u tome da Tužilaštvo ne bi moglo, u vremenskom roku koji nam je na raspolaganju, da dobije iskaz na osnovu onoga što je zapisano o svedokovim sveskama. Naravno, ja primam k’ znanju kritike časnog Suda o tome da nisam obavestio Odbranu da je u pitanju selektivni prevod. Jednostavno sam zaboravio. To vama možda zvuči neobično, ali, uz sav pritisak koji trpim u ovom trenutku, ja sam jednostavno zaboravio. Gospođa Gustafson je, kao što ste možda primetili, sedela pored mene, dok sam je prelazio preko materijala na slepo, jer nisam imao prilike da pregledam dnevnik ranije, niti da provedem svedoka kroz njih, i ona je pokušavala da pronade relevantne delove. Ja sam, jednostavno, potpuno zaboravio da mi je danas ranije rečeno da prevod nije potpun. Jednostavno sam zaboravio, inače bih reagovao ranije. Setio sam se toga kada je postalo očigledno šta se događa. To je bilo u vezi sa brojnim stvarima koje pokušavamo da uradimo u ovom postupku. Jedna od tih stvari je to da mi imamo

samo tri pravnik, u ovom trenutku, koji mogu da dođu na Sud, i da preuzmu svedoke, i koji to mogu da rade efikasno. Trenutno nas je samo dvojica – to smo ja i gospodin Di Fazio. Čitav teret ovog suđenja, suđenja za ratni zločin, stavljen je na ramena gospodina Di Fazia i mene u pogledu pripreme i provere svedoka, i njihovom dovođenju pred Sud. Imamo problem sa nedostatkom osoblja u kancelariji Tužilaštva. To, naravno, nije problem Odbrane. Problem je to da nemamo dovoljno pravnik koji bi mogli da dođu u Sud izvide dokaze. Zbog toga ja nisam bio spreman. Mogu samo da se izvinim svojim kolegama iz Odbrane i Pretresnom veću zato što nisam bio spreman za ovog svedoka, sa kim nisam uspeo da razgovaram sve do 11:30 h., danas.

SUDIJA ORIE: Da.

TUŽILAC RE: Zbog toga nisam spreman, i nisam mogao Pretresnom veću da predočim sve što sam želeo. Gospodin Di Fazio priprema drugog svedoka kog nameravamo da izvedemo pred Pretresno veće sutra ili prekosutra. Zatim ću ja pripremati narednog svedoka, i tako dalje... Nadam se da ćemo uskoro imati još jednog pravnik u našem timu.

SUDIJA ORIE: Da, gospodine Re, mislim da niste potrošili najviše reči na posledice odluke koju će doneti ovo Pretresno veće, već na uzroke vaše trenutne situacije. Upravo to je jedno od pitanja koje je postavio gospodin Emmerson. On se zapitao da li ćemo se mi sa ovakvom situacijom suočavati svaki dan. Prevešću vaše reči. Postoje dva odvojena pitanja. Činjenica da kancelarija Tužilaštva nema dovoljno osoblja je nešto što zaista – želim zapravo da kažem da svakako treba posvetiti veću pažnju tome, obzirom da to ima posledice na postupak. Ali, prvo treba da odlučimo kako da postupimo sa svedokom koji sada čeka ispred sudnice. To je moje prvo i, rekao bih, glavno pitanje koje vam ja upućujem. Obzirom na dosadašnje iskustvo tokom glavnog ispitivanja, kakva bi tačno bila šteta? Vi ste već pomenuli da ne biste bili u stanju da izvedete dokaze onako kako želite. Međutim, naravno, to je jedan veoma uopšten odgovor. Ovo Pretresno veće nije u stanju da predviđa koliko je ovaj svedok značajan za vašu argumentaciju, za vaše izvođenje dokaza, i šta bi se dogodilo ukoliko bismo rekli: „Hajde da ostavimo stvari tamo gde jesu u ovom trenutku.” Jasno je, a sada je to ušlo i u zapisnik, da vi niste dovoljno pripremljeni za svedočenje ovog svedoka. Međutim, to vas ni u kom slučaju ne sprečava da u kasnijoj fazi ponovo pozovete svedoka – ne da biste se ponovo bavili pitanjima koja su do sada već bila razmotrena, već zato što veliki deo njenog iskaza nije saslušan, iz razloga koje ste naveli. Ja ne kažem da je ta mogućnost ponovnog pozivanja svedoka privlačna, u ograničenom vremenu koje vam je na raspolaganju, i to bi takođe izazvalo brojne probleme. Želeo bih da saslušam mišljenje Odbrane, jer, naravno, treba da saslušamo njihov stav. Tada ćemo biti u nekoj daljoj fazi ovog postupka. Moraćemo da razmotrimo, takođe, i kako bi to dopunilo iskaz koji je već dat. Da li vi smatrate da je suštinski neprihvatljivo da, pod bilo kakvim okolnostima, Tužilaštvo kasnije pozove svedoka? Kada bi, recimo, rekli: „Mi sada imamo sve materijale, i želeli smo da dopunimo iskaz. Ne da promenimo iskaz koji je već dat, već da istražimo neke teme, koje do sada nismo obradili.” Da li bi to bilo suštinski neprihvatljivo za Odbranu?

ADVOKAT EMMERSON: Ne bih želeo da zvučim kao da izbegavam da odgovorim na pitanje časnog Suda –

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT EMMERSON: - ali, uz dužno poštovanje, to je pitanje kojim možemo da se bavimo tek kada i ako se bude pojavio zahtev za ponovnim pozivanjem svedoka. Uopšteno uzev, ja nisam sklon tome da se svedok dva puta unakrsno ispituje, ili da unakrsno ispitujem svedoka, neznajući da li će Tužilaštvo samo dodatno ispitivati svedoka, ili će ga ponovo pozvati zbog nekih materijala koji nije bio dostupan. To nije idealna situacija u kojoj bih želeo da se nađem.

SUDIJA ORIE: Naravno da nije.

ADVOKAT EMMERSON: Međutim, nikada ne treba reći nikada. Očigledno je na Pretresnom veću da se razmotri takvi zahtevi, kada i ukoliko oni budu podneti. Ali, molim vas da ne podrazumevate da ću se ja složiti sa takvim zahtevom, jer ja sasvim sigurno ne sugerišem da je to naš stav.

SUDIJA ORIE: Ne.

ADVOKAT EMMERSON: Prema tome, mi smo sada u ovoj situaciji zbog odluke Tužilaštva o tome kako želi da počne izvođenje dokaza u ovom predmetu. Mi se nalazimo u ovoj situaciji jer je Tužilaštvo odlučilo da ne počne sa svedocima iz baze zločina, za koje tvrde da mogu da ih pripreme i izvedu pred Sud bez većih problema. Ja sam jasno istakao gospodinu Reu, pre nekoliko nedelja, da su ovo teški svedoci, sa složenim pitanjima, koja mogu da budu relevantna i prihvatljiva, i čiji iskazi pokreću brojna pitanja u vezi sa pripremom za njihovo svedočenje. Ja sam njemu predložio, pre nekoliko nedelja, da bi, ako se prvo pozovu ti svedoci, bilo razumno da od njih uzme sveže izjave, u odgovarajućoj formi.

SUDIJA ORIE: Da, naravno, ja razumem, iako nisam upoznat sa detaljima, da ste pokrenuli to pitanje sa gospodinom Reom. Hajde da sada ostanemo na tome, i da se ne bavimo detaljima o pitanjima za koja možda nije prikladno da ih Pretresno veće čuje. Gospodine Guy-Smith?

ADVOKAT GUY-SMITH: Da, ja bih želeo da kažem nešto, ukoliko je moguće. Mislim da sam ranije naveo, tokom postupka, da sam zabrinut u vezi sa postojećom praksom obelodanjivanja materijala. Mislim da je važno istaći da je izjava ovog svedoka, koja je uzeta 2002. godine, uključena u propratni materijal, a za same sveske o kojima sada govorimo, u kancelariji Tužilaštva su znali već duže vreme. Ali, osim toga, situacija u kojoj se sada nalazimo je takva da bismo sutra - da gospodin Harvey nije izjavio da je zbunjen situacijom koja je nastala, i ja sam zahvalan zbog toga - pristupili unakrsnom

ispitivanju, pošto bi gospodin Re završio sa glavnim ispitivanjem. To je ono što bi se dogodilo. Ja još uvek ne uspevam da vidim, na osnovu procena koje je izneo gospodin Re, i pitanja koja je postavilo Pretresno veće, kakvu bi to njemu nanelo štetu. Ja, u ovom trenutku, to jednostavno ne mogu da vidim. Ne mislim da bi njegov stav bio drugačiji. Vi ste postavili pitanje o ponovnom pozivanju svedoka. Kada je reč o tome, ja se slažem sa gospodinom Emmersonom. Neću znati kakav je moj stav dok se takav zahtev ne podnese, ali, u načelu, mislim da to nije dobar način za postupanje u ovom postupku, iz brojnih, brojnih razloga.

SUDIJA ORIE: Da, to mi je takođe sasvim jasno, ali jednostavno želim da ispitam sve mogućnosti. Gospodine Harvey, imate reč.

ADVOKAT HARVEY: Časni Sude. Ponekad mi se čini da je dobro što sam ustao i izrazio svoju zabrinutost, a ponekad mislim da je trebalo da sednem i ćutim. U tom trenutku je to izgledalo kao pametno pitanje, i žao mi je što je to izazvalo svu ovu zbrku. Ja bih želeo da nastavimo sa ovim svedokom, i mislim da je pitanje da li svedoka treba pozvati kasnije, očigledno, nešto što treba razmotriti. Ali, da budem iskren, i govoriću što je otvorenije moguće, ja ne mislim da će ovaj svedok ikada puno doprineti ukupnom razumevanju Pretresnog veća o ovom slučaju. Međutim, želeo bih da nastavimo sa ovim svedokom, i da što pre završimo.

SUDIJA ORIE: U redu, na osnovu vašeg dosadašnjeg iskustva, koliko mislite da će vam biti potrebno vremena za unakrsno ispitivanje?

ADVOKAT EMMERSON: Na osnovu onoga što je svedok do sada rekao, unakrsno ispitivanje neće trajati dugo – pola sata do 40 minuta, u mom slučaju.

SUDIJA ORIE: Šta je stav ostalih branilaca?

ADVOKAT GUY-SMITH: Ako pretpostavim da se nećemo baviti starim stvarima, mislim da neće trajati duže od 15 minuta.

ADVOKAT HARVEY: Čak i manje od toga, časni Sude, ukoliko uopšte budem imao pitanja.

SUDIJA ORIE: To znači da bi unakrsno ispitivanje bilo završeno tokom jednog zasedanja. Jedna od mogućnosti, koja će nam možda biti na raspolaganju, je i to da, gospodine Re, pošto smo u svakom slučaju planirali unakrsno ispitivanje za sutra, vi kažete: „Ne bih mogao u ovom trenutku da nastavim glavno ispitivanje.” Ja, jednostavno, samo pokušavam da ispitam sve mogućnosti koje imamo na raspolaganju. Recimo, mogli biste da završite glavno ispitivanje sutra, tokom prvih 45 minuta. Onda bi vam se dalo dopunsko vreme kako biste se pripremili, i pokušali da otkrijete šta možete da preduzmete do sutra, u smislu ove krizne situacije i otklanjanja štete, i šta to znači u pogledu svega što se desilo danas. Onda bismo Odbrani dali pauzu od jednog sada, sat i

po, ili možda dva sata, i zatim Odbrani pružili priliku da unakrsno ispita svedoka. Izvolite, gospodine Harvey.

ADVOKAT HARVEY: Pre nego što gospodin Re odgovori –

SUDIJA ORIE: Da.

ADVOKAT HARVEY: - pitanje koje sebi postavljam je da li se zastupnicima zabranjuje da komuniciraju sa svedokom pošto je on već počeo sa svojim iskazom, što je svakako sudska praksa koja je meni i mojim kolegama poznata.

SUDIJA ORIE: Ne, svakako. Mislim da je to praksa i pred ovim Sudom. Jednostavno sam želeo da pružim priliku gospodinu Reu da organizuje logističku stranu stvari, i da pronade odgovarajuće prevedene strane, a ne da ponovo priprema svedoka. Nisam na to mislio, kada sam predložio ovo rešenje.

ADVOKAT HARVEY: Hvala vam za ovo objašnjenje, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Gospodine Re, da li možete da date svoj komentar na ovaj predlog?

TUŽILAC RE: To bi svakako pomoglo. Možda bi nas izvuklo iz teškoća u koje smo sada upali. Moguće je. Ja ću svakako sada prihvatiti smernice časnog Suda.

SUDIJA ORIE: Dobro, onda.

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Pretresno veće će razmatrati ovo pitanje dva do tri minuta. Od svih se očekuje da ostanu u sudnici.

(pauza)

SUDIJA ORIE: Pretresno veće je razmotrilo situaciju. Odlučili smo da postupimo na sledeći način. Nećemo nastaviti glavno ispitivanje danas. Gospodine Re, sutra ćete imati priliku da završite svoje glavno ispitivanje tokom prvog sata popodnevnog zasedanja. Zatim će Pretresno veće biti fleksibilno u odnosu na to koliko pauza treba ba traje. Na osnovu ovoga što znamo sada, i pod pretpostavkom da neće biti nekih velikih iznenađenja u iskazu, timovi Odbrane bi trebalo da završe unakrsno ispitivanje za ne duže od dva sata. Dva sata je, koliko razumem, predugačko za jedno zasedanje. Ako sutra, na primer, kažete: „Sat i po je dovoljno”, onda ćemo imati još jedno zasedanje, koje će početi kada Odbrana bude spremna. Znači, možete da dobijete najviše sat i po do dva sata za dodatno pripremanje i razmatranje. Ukoliko želite da započnete ranije, i to postoji kao mogućnost. Naravno, deo toga možete da spremite i danas.

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Kako bismo izbegli dodatnu zabunu, niko ne treba da se rukovodi zvaničnim sudskim kalendarom, prema kom zasedamo sutra ujutru, već zasedamo popodne, kao što svi znate. Vidim tri puta „ne”. To kažem da se strane ne bi pojavile sutra u devet sati, a u stvari bi trebalo u 14:15 h. Znači, sutra ćemo tako raditi. Molim da se svedok ponovo pozove u sudnicu, a kasnije ćemo se na privatnoj sednici pozabaviti preostalim proceduralnim pitanjima, ali prvo želim da obavestimo svedoka o našoj odluci.

(svedok je pristupio Sudu)

SUDIJA ORIE: Izvolite, sedite, gospođo Anđelković.

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: Hvala.

SUDIJA ORIE: Pretno veće je razmotrilo sve mogućnosti i razgovaralo je o njima sa stranama. Odlučili smo da ćemo nastaviti sa radom na sledeći način – za danas smo završili. Sutra, kada je bilo predviđeno, prema kalendaru, da budete unakrsno ispitivani od strane Odbrane, prvo ćemo posvetiti jedan kraći deo zasedanja, najviše do sat vremena, vašem glavnom ispitivanju. Zatim ćemo napraviti jednu dužu pauzu, kako bi Odbrana, posle toga, imala priliku da vas unakrsno ispituje. Nadamo se da ćemo biti u mogućnosti da sutra završimo sa vašim iskazom –

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: Dobro.

SUDIJA ORIE: - i da tako nećemo morati da vas pozovemo ponovo, kako stvari stoje za sada. Mi se, opet, izvinjavamo. Želim da vam dam instrukcije da ni sa kim ne razgovarate o vašem dosadašnjem svedočenju, niti o iskazu koji ćete nastaviti da dajete sutra. Prema tome, nemojte ni sa kim razgovarati o tome, i vi ste sada slobodni. Zamolićemo gospođu poslužitelja da vas isprati iz sudnice.

SVEDOKINJA ANĐELKOVIĆ: Hvala.

(svedok napušta sudnicu)

SUDIJA ORIE: Zatim, stvar kojom treba da se pozabavimo je izveštaj koji smo primili danas popodne, i ja bih sada hteo da pređemo na privatnu sednicu.

TUŽILAC RE: Časni Sude, postoji još jedna stvar koju bih želeo da pomenem. Nije nužno da to uradim na privatnoj sednici. Tiče se redosleda svedoka. Mogu sada to da pokrenem.

SUDIJA ORIE: Predlažem da se prvo bavimo ovim hitnim pitanjem koje imamo pred sobom, a onda će sasvim sigurno ostati i nekoliko minuta za to.

(privatna sednica)

SUDIJA ORIE: – proceduralni putevi da se reši ovo pitanje, i ukoliko vama bude teško da dovedete svedoka ovde, i ukoliko mi odlučimo da želimo da ga čujemo u Hagu, a ne preko video-linka u Beogradu. Sada se vraćamo na otvorenu sednicu.

sekretar: Časni Sude, vratili smo se na otvorenu sednicu.

SUDIJA ORIE: Hvala. Gospodine Re, rekli ste da želite da pomenete jednu stvar. Izvolite.

TUŽILAC RE: To je u vezi sa redosledom svedoka koje mi predlažemo da pozovemo, i ja sam, za razliku od drugih pitanja, o ovome razgovarao sa svojim kolegama iz Odbrane, pre nego što smo danas počeli sa radom u 14:15 h. Prošle nedelje, na pred-pretresnoj konferenciji, ja sam upoznao Pretresno veće sa teškoćama koje imamo u vezi sa svedocima za prvu nedelju, sa njihovim redosledom i pripremom za suđenje. To znači da sam tražio od Suda da bude fleksibilan, odnosno da ima razumevanja za našu situaciju, i za naše probleme. Bar tokom prve nedelje, morali bismo eventualno da promenimo redosled, ili da pređemo na neke druge, umesto svedoka koji su predviđeni. Do ove situacije je došlo početkom ove nedelje. Čini mi se u ponedeljak, kada sam vas obavestio – a moguće je da je bilo i u petak, ne mogu sada tačno da se setim – da predlažemo da prvi i drugi svedok zamene redosled. Posle razgovora sa prvim svedokom sa našeg spiska – to je svedok 28 – mislimo da nismo u stanju da je pozovemo ove nedelje. Mi bismo predložili, ukoliko Pretresno veće to smatra prihvatljivim, da se ona pozove malo kasnije, kako bismo mi i Odbrana mogli adekvatno da se pripreмимо za tog svedoka. Naravno, imam ovde u vidu i mudre reči gospodina Emmersona o pripremi. Postoji jedna stvar koja se odnosi na obelodanjivanje, i danas sam takođe, pre suđenja, razgovarao sa kolegama iz Odbrane o tome, a to je postojanje dokumenata koji se odnose na jednu organizaciju, koju smo njima identifikovali i obelodanili tek danas, a odnosi se na ove konkretne svedoke. Opet, to je u vezi sa našim sistemom identifikacije materijala i pravovremenog obelodanjivanja Odbrani, što je fer prema Odbrani i pomaže da se postupak odvija glatko. Rezultat svega toga, ukoliko ne pozovemo svedoka ove nedelje, je to da još uvek želimo i predlažemo da pozovemo trećeg svedoka sa našeg spiska. Taj svedok je ovde. To je –

SUDIJA ORIE: Da li je to svedok 38?

TUŽILAC RE: Da, to je svedok 38.

SUDIJA ORIE: Da.

TUŽILAC RE - PITANJE: Svedok 38 je u potpunosti spreman da pristupi glavnom ispitivanju. Gospodin Di Fazio je već razgovarao sa svedokom. Beleške sa pripremnog sastanka su kompletne. One su danas, u 18:22 h. obelodanjene Odbrani, kako mi je rečeno. Mi smo u potpunosti svesni koje su teškoće pri unakrsnom ispitivanju svedoka i potrebe Odbrane za kompletnim informacijama. Ukoliko ima ikakvih poteškoća, mi sasvim sigurno nemamo ništa protiv toga da se Odbrani izađe u susret sa odgovarajućim dodatnim vremenom za pripremu. Međutim, na to ću nadovezati sledećom stvari, čija je suština to da mi imamo nekoga ko bi zamenio prvog svedoka, verovatno u petak, ali nećemo moći pre četvrtka da razgovaramo sa tom osobom. To je svedok 19, a na spisku je to broj 29. U četvrtak bismo mogli da radimo sa svedokom broj 4 sa spiska, koji će stići u Hag sutra uveče.

SUDIJA ORIE: Što se tiče vašeg spiska i vaših brojeva – nisam baš siguran šta je najnoviji spisak. Imam spisak pred sobom na kom piše „najnoviji”, koji navodi današnjeg svedoka kao prvog. To je najnovija verzija. Da li možete da mi kažete gde da pronađem tog svedoka na ovom spisku? Ne mogu uvek da nosim sa sobom i one stare spiskove.

TUŽILAC RE: Broj 29 po tom redosledu je svedok koga predlažemo da pozovemo u petak, ukoliko vam to odgovara.

SUDIJA ORIE: Znači, to je svedok 19? Dobro, tog svedoka sam pronašao. Znači, glavna stvar o kojoj vi govorite, koliko ja razumem, je da večeras nećete ništa uraditi kako bi taj svedok došao, već da je to najranije moguće sutra ujutru. Međutim, nije stvar u tome da li je ovo Pretresno veće fleksibilno da sasluša iskaz svedoka A ili B. Ovde se jednostavno radi o obelodanjivanju i vremenu za pripremu unakrsnog ispitivanja. To je ono što je bitno. Da li ste o tome već razgovarali sa Odbranom?

TUŽILAC RE: Jesam. Tada je bilo jedan prema deset.

SUDIJA ORIE: Da, gospodine Guy-Smith, sedam sati je, moramo da -

ADVOKAT GUY-SMITH: Ne želim da se preganjam oko toga šta se ranije desilo u pogledu svedoka. Vrlo, vrlo jasno ću izneti svoj stav, i veoma jednostavno. Nismo u mogućnosti da se bavimo tim svedokom trenutno. Jednostavno, taj svedok je potpuno van svakog redosleda. Mi smo se pripremali na jedan potpuno drugačiji način, i ovo pravi apsolutni haos u pripremi Odbrane, i imam veliki prigovor na pozivanje tog svedoka sada. Zaista najsnažnije zahtevam da se Tužilaštvo dovede u red u tom pogledu. Mislim da nikada imao video ovakav nered u postupku ranije, i veoma, veoma je teško baviti se time.

SUDIJA ORIE: Kao što čujem, Odbrana se izražava malo grublje nego obično u pogledu saradnje. Da li imate da dodate još nešto, gospodine Emmerson?

ADVOKAT EMMERSON: Mislim da, obzirom na vreme, ukoliko išta treba da se doda, to može da se uradi sutra. Međutim, časni Sude, siguran sam da mogu da pretpostavim, bez ikakvih poteškoća, kakav će verovatno biti odgovor, obzirom da su to sve materijalni svedoci, koji nisu najavljeni do poslednjeg trenutka.

SUDIJA ORIE: Jedna od stvari koju će Pretresno veće uraditi, jeste to da pogleda koje informacije imamo o svedoku 19 u ovom trenutku. Onda ćemo biti u boljoj poziciji da procenimo i razumemo stvari. Gospodine Harvey, da li želite da kažete još nešto?

ADVOKAT HARVEY: Ništa, obzirom da je kasno.

SUDIJA ORIE: Onda, gospodine Re, nećemo sada odlučivati o tom vašem predlogu. Znači, ove nedelje, imamo predviđen završetak iskaza gospođe Anđelković. Svedok 38 će biti pozvan kasnije ove nedelje, i mi ćemo saslušati iskaz tog svedoka. Što se tiče vašeg drugog predloga, Pretresno veće konstatuje da se čini da u ovom trenutku postoji veliko protivljenje, i mi nećemo žuriti sa tom odlukom sada.

TUŽILAC RE: Oprostite, možda nisam bio sasvim jasan. Kada sam govorio o svedoku za petak, govorio sam o četvrtom svedoku. Postoji i treći svedok, koji nije zaštićen, ali se nikad ne zna šta će ljudi reći kada stignu ovde.

SUDIJA ORIE: Shvatam.

TUŽILAC RE: Koji je njen broj? To je svedok broj 4 na spisku. Tog svedoka predlažemo za četvrtak. Ona će biti ovde sutra ili večeras. Nenam nameru da je pripremam, pošto sam sa njom razgovarao prošlog meseca, i mislim da nema više bilo šta da doda.

SUDIJA ORIE: Ne mogu da se setim koliko ih ima na spisku. Stalno sam zbunjen, pošto mislim da vi radite na osnovu nekog drugog spiska od onog koji ja imam. Ja sada radim na osnovu poslednjeg spiska.

TUŽILAC RE: Na onom koji ja imam piše „redosleda svedoka”. Svedok 28 je prvi, gospođa Anđelković je druga.

SUDIJA ORIE: Spisak koji ja imam sadrži redosled svedoka 1, 2, 3 i 4. Drugi po redu je svedok 38, četvrti je svedok 28. To je taj spisak koji ja imam ispred sebe.

TUŽILAC RE: Svedok posle svedoka 38. Izvinjavam se. Mislio sam da gledam u spisak koji smo podneli.

SUDIJA ORIE: Dobro, da skratimo. Štagod da je na programu za ovu nedelju, svedok 19 još uvek nije tu, da kažem to na najjednostavniji mogući način. Izvinjavam se prevodiocima. Sada ćemo prekinuti sa radom, Gospodine Re, osim ukoliko postoji nešto što apsolutno ne može da sačeka do sutra, u 14:15 h., u ovoj istoj sudnici. Prekidamo sa radom do tada.

Sednica je završena u 19:05 h.

Nastavlja se u sredu, 7. marta 2007. godine u 14:15 h.

Fond za humanitarno pravo

Fond za humanitarno pravo
dokumentovanje i pamćenje